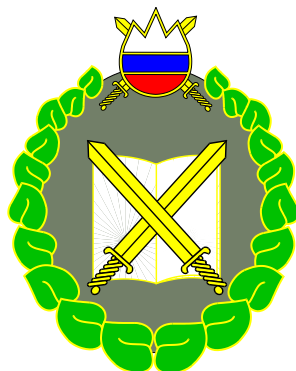

**ŠOLA ZA ČASTNIKE
21. GENERACIJA
SPECIALIZACIJA PEHOTA**

ZAKLJUČNA NALOGA

**ŠOLANJE KANDIDATOV ZA ČASTNIKE
PRIMERJALNA ANALIZA**

Kandidat, slušatelj:

desetnik Aleš Obreht

Mentor:

polkovnik Jožef Murko

Maribor, avgust 2010

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OBRAMBO
Slovenska vojska
Poveljstvo za doktrino, razvoj,
izobraževanje in usposabljanje
Šola za častnike

Številka:
Datum:

ZAKLJUČNA NALOGA

ŠOLANJE KANDIDATOV ZA ČASTNIKE
PRIMERJALNA ANALIZA

Kandidat, slušatelj: desetnik Aleš Obreht
Mentor: polkovnik Jožef Murko

Maribor, avgust 2010

POVZETEK

Današnje sodobne organizacije želijo imeti med svojimi vrstami kadre, ki so izobraženi, usposobljeni in izurjeni za najrazličnejša dela. Sodobna vojska kot organizacija ni izjema, saj mora zaradi specifičnih nalog, ki jih opravljajo njeni pripadniki, na izobraženost, usposobljenost in izurjenost njenega kadra dajati še večji poudarek. Ravno zaradi pomembnosti šolskega sistema sem v zaključni nalogi primerjal dva vojaška šolska sistema in sicer Šola za častnike s preходом iz fakultetnega programa obramboslovje – vojaški modul in Royal Military Academy Sandhurst v Angliji. Tako sem ob zaključku med seboj primerjal izbrane indikatorje, prišel do različnih ugotovitev in podal alternativne rešitve za slovenski vojaški šolski sistem. Ob koncu sem prišel do zaključka, da je za slovenski vojaški šolski sistem najboljši modularni način šolanja v primeru, da se modularni način prične izvajati na preostalih fakultetah in da se spremeni način selekcijskega postopka ter način podeljevanja štipendij.

KLJUČNE BESEDE: Šola za častnike, Royal Military Academy Sandhurst, selekcija, vojaški modul

ZUSAMMENFASSUNG

Organisationen von heute brauchen gut ausgebildetes und geschultes Personal das verschiedene Aufgaben bewältigen kann. Die moderne Armee als organization ist keine Ausnahme, da sie wegen der spezifischen Aufgaben ihrer Mitglieder dem Schul- und Ausbildungsprozess besondere Aufmerksamkeit wittmen muss. Demzufolge habe ich in meiner Enderbeit zwei Militärschulsystems untereinander verglichen, undzwar die Offiziersschule mit dem Übergang aus dem Fakultät Studium der Militärwissenschaft – Militärmodul und der Royal Military Academy Sandhurst in England. Am Ende konnte ich die verschiedenen Anzeigen untereinander vergleichen, verschiedene Feststellungen bilden und alternative Lössungen für unser Militärschulsystem anbieten. Ich kamm zu dem Entschluss, das für das Slovenische Militärschulsystem der Militärmodul die beste Lössung ist, aber nur im Fall das sich der Modul auf alle anderen Facultäten erweitert und die Schülerauslese mit der Weise der Stipendienverleihung verendert wirdt.

SCHLÜSSEL WÖRTER: Offiziersschule, Royal Military Academy Sandhurst, Schülerauslese, Militärmodul

KAZALO

POVZETEK.....	II
ZUSAMMENFASSUNG.....	III
1 UVOD.....	1
1.1 IZHODIŠČE ZAKLJUČNE NALOGE.....	1
1.2 NAMEN IN CILJ RAZISKAVE.....	1
1.3 METODA DELA.....	1
1.4 STRUKTURA ZAKLJUČNE NALOGE.....	2
2 ZGODOVINA OBRMABOSLOVJA IN ŠOLE ZA ČASTNIKE.....	3
3 ŠTUDIJ OBRAMBOSLOVJA - VOJAŠKI MODUL.....	4
3.1 VPIS.....	4
3.2 PREDMETNIK.....	4
3.2.1 Opis predmetov.....	5
3.3 VOJAŠKE PRAKSE.....	7
3.3.1 Prva faza temeljnega vojaško strokovnega usposabljanja vojaška praksa 1 in 2.....	7
3.3.2 Druga faza TVSU za častnike - vojaška praksa 3 in 4.....	7
4. ŠTIPENDIRANJE.....	9
4.1 POGOJI ZA PRIDOBITEV IN IZBOR.....	9
4.1.1 Izbirni postopek.....	10
4.2 UGODNOSTI ŠTIPENDIRANJA IN OBVEZNOSTI.....	10
5 ŠOLA ZA ČASTNIKE.....	11
5.1 SELEKCIJA.....	11
5.1.1 Prvi del selekcije.....	12
5.1.2 Drugi del selekcije.....	12
5.2 PROGRAM ŠOLE ZA ČASTNIKE.....	12
5.2.1 Splošna faza.....	12
5.2.2 Specialistična faza.....	17
5.2.3 Štažiranje.....	20
5.3 KONČANJE ŠOLE ZA ČASTNIKE.....	21
6 ROYAL MILITARY ACADEMY SANDHURST.....	22
6.1 ZGODOVINSKI ORIS.....	22
6.2 RAZLIČNE MOŽNOSTI PRED USPOSABLJANJA ZA ŠTUDENTE.....	22
6.3 SELEKCIJA IN SELEKCIJSKI POSTOPEK.....	23
6.3.1 Odbor fakultete za obrambo (welbeck board) in odbor za vojaške štipendije (army scholarship board).....	23
6.3.2 Seznanitev s selekcijskim postopkom (aosh briefing).....	24
6.4 PREDČASTNIŠKI TEČAJ (PRE ROYAL MILITARY ACADEMY SANDHURST COURSE).....	26
6.5 SEZNANITEV Z ČASTNIŠKIM TEČAJEM (PRE-COMMISSIONING BRIEFING COURSE).....	27
6.6 ČASTNIŠKI TEČAJ (COMMISSIONING COURSE).....	27
6.7 KONČANJE ŠOLANJA.....	28
7 PRIMERJALNA ANALIZA IN ALTERNATIVNE REŠITVE.....	29
8 ZAKLJUČEK.....	31
LITERATURA.....	32
VIRI.....	33
SEZNAM SLIK IN TABEL.....	34
SEZNAM UPORABLJENIH KRATIC.....	35
SLOVAR TUJIH IZRAZOV.....	36
IZJAVA O AVTORSTVU.....	37

1 UVOD

Današnje organizacije se že dlje časa zavedajo, da se največji kapital za njihov razvoj in uspešnost skriva ravno v kadrih, ki jih imajo. Tako sta izobraženost kadrov in njihova usposobljenost ključna za dobro delovanje organizacije in njen razvoj. Sodobne vojske kot specifične organizacije tukaj niso izjema, saj zaradi nalog, ki jih pripadniki izvajajo, velikokrat ravno znanje in izurjenost lahko odločata o življenju ali smrti. Da bodo pripadniki imeli znanje in bili izurjeni, pa mora poskrbeti vojaško šolstvo, ki mora imeti sistem in metode, s katerimi bodo pripadnike pripravile na izvajanje zahtevnih varnostnih nalog.

Vojaško šolstvo mora zato imeti pravo vizijo razvoja, a preden jo postavimo, se moramo vprašati, kakšen profil vojaka, podčastnika in častnika pravzaprav potrebujemo, si ga želimo in nenazadnje tudi lahko privoščimo. Od treh ravni hierarhije, ki jih ima vsaka sodobna vojska, je ravno častniški kader tisti, ki ima pomembno vlogo pri razvoju organizacije in tudi od katerega se pričakuje največ znanja, usposobljenosti, itd.

Vojaški šolski sistem v Sloveniji je v zadnjih letih doživel kar nekaj sprememb na različnih področjih. V obdobju obnove kadetnice v Mariboru in prenovi visokošolskega sistema v Sloveniji so se na področju vojaškega izobraževanja (častniški kader) pojavljale ideje o ustanovitvi akademije, hkrati pa se je na Fakulteti za družbene vede (FDV) začel izvajati nov vojaški modularni način študija. Tudi častniška šola je v zadnjih letih doživela kar nekaj sprememb. Zato bom v zaključni nalogi opisal potek izobraževanja posameznika, ki svojo »vojaško pot« prične na Fakulteti za družbene vede - obramboslovju vojaški modul s prehodom na Šolo za častnike in odhodom v dodeljeno enoto Slovenske vojske (SV). V samem izobraževalnem procesu me bo zanimalo, kakšna znanja prejme posameznik skozi šolanje na fakulteti in na Šoli za častnike. V drugem delu naloge bom na kratko opisal sistem vojaškega izobraževanja na Royal Military Academy Sandhurst v Angliji (RMAS). V zaključku bom izpostavljene indikatorje obeh šolskih sistemov med seboj tudi primerjal. Ob koncu bom še poizkušal podati alternativne rešitve ugotovljenih problemov.

1.1 IZHODIŠČE ZAKLJUČNE NALOGE

Tema zaključne naloge je primerjalna analiza dveh izobraževalnih sistemov in sicer Šole za častnike (ŠČ) ter Royal Military Academy Sandhurst v Angliji. V nalogi me bo zanimalo kakšne so podobnosti in razlike med samima izobraževalnima procesoma. Prav tako me bo zanimalo čez kakšen selekcijski postopek morajo kandidati preiti, če želijo priti na omenjeni šoli. Izhodišče naloge je primerjalna analiza in podajanje alternativnih rešitev za slovenski vojaški šolski sistem.

1.2 NAMEN IN CILJ RAZISKAVE

Namen primerjalne analize je bil preko različno izbranih indikatorjev določiti sorodnosti in odklone med izobraževalnima sistemoma. Moj namen je v prvem delu zaključne naloge zajeti selekcijo in celoten izobraževalni proces na ŠČ s prehodom iz vojaškega modula, ki se izvaja na Fakulteti za družbene vede. V drugem delu pa analizirati šolanje na RMAS in opisati selekcijski postopek.

Moj prvi cilj raziskave je primerjati oba šolska sistema po določenih indikatorjih. Moj drugi cilj pa je podati možne alternativne rešitve pri šolanju bodočih častnikov SV.

1.3 METODA DELA

Zaključna naloga je v celoti primerjalna analiza dveh različnih izobraževalnih sistemov. V največjo pomoč mi je bila raziskovalna tehnika opazovanje z udeležbo, saj sem bil sam

študent prve generacije programa Politologija-obramboslovje vojaški modul na FDV in kandidat 21. generacije ŠČ. Za pomoč in dopolnilo sem uporabil analizo sekundarnih virov, ki so mi predstavljali osnovno podlago pri pisanju drugega dela zaključne naloge. Pri analiziranju zakonov pa sem vključil še analizo primarnih virov. Vsak izobraževalni sistem sem analiziral po naslednjih kategorijah: zgodovinski oris, selekcija, faze usposabljanja, končanje izobraževanja.

1.4 STRUKTURA ZAKLJUČNE NALOGE

Prvi del zaključne naloge predstavlja celoten opis izobraževanja kandidata od vojaškega modula na FDV do končanja ŠČ in promoviranja v čin poročnika.

Drugi del zaključne naloge je opis izobraževalnega procesa kandidata, ki konča izbrano fakulteto v Veliki Britaniji opravi selekcijo nadaljuje šolanje na RMAS in je ob koncu promoviran v čin poročnika.

Tretji del je primerjava obeh sistemov in podajanje alternativnih rešitev za šolanje slovenskih častnikov.

2 ZGODOVINA OBRMABOSLOVJA IN ŠOLE ZA ČASTNIKE

Namen opisa zgodovine obramboslovja kot Šole za častnike je pregled tistih mejnih točk, ki so pomembno vplivale na razvoj obeh institucij. Namreč ravno različni mejniki oziroma spremembe so pripomogle do nastanka modularnega študija in častniške šole kot jo poznamo danes. Ker sta se obe vrsti izobraževanja razvijali vsaka v svoji smeri in do razvoja današnjega modula nista bili nikoli tesno povezani bom njuni zgodovini opisal posebej.

Študij obramboslovja je bil ustanovljen leta 1975 na tedanji Fakulteti za sociologijo politične vede in novinarstvo (FSPN). Študij je bil v začetku zasnovan dokaj ideološko s precejšnim enačenjem predmeta proučevanja od tod izhaja tudi začetno imenovanje; študij splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite (SLO DS). Konec osemdesetih se preoblikuje v znanstveno disciplino in spremeni tudi ime v obramboslovje, ki ga obdrži vse do danes (Prebilič in drugi, 2008, 2174). Kasneje, ko se FSPN preoblikuje v Fakulteto za družbene vede, obramboslovje pridobi svojo katedro znotraj politološkega oddelka (Malešič, 1996, 74). Obramboslovje je kljub velikim težavam¹ skozi zgodovino, gradilo na svojem raziskovalnem področju ter se uveljavljalo kot znanstveni študij. Kvaliteta študija se je pokazala v kritičnem obdobju v letih 1990 in 1991, ko so diplomanti s svojim znanjem in sposobnostmi prispevali k uspešni osamosvojitvi Slovenije (Bebler, 1996, 11). Znanstveno in raziskovalno je obramboslovje napredovalo, a je do bolonjske reforme predmetnik doživel kar nekaj sprememb. Velik premik za obramboslovje je bil podpis Sporazuma o sodelovanju med FDV in MORS, ki se je nanašal na pedagoško in raziskovalno dejavnost obramboslovja (Malešič, 1996, 75). Kljub temu, da je veliko diplomantov našlo zaposlitev v sklopu SV, je študentska politika postajala iz leta v leto bolj nenaklonjena diplomantom obramboslovja. Nov zagon obramboslovju je prinesla bolonjska reforma, ki je omogočila razdelitev študija na dva modula in sicer splošnega in vojaškega. Splošni je z reformo doživel nekaj sprememb, medtem ko je nov vojaški modul namenjen tistim študentom in študentkam (v nadaljevanju študent), ki se želijo po končanem študiju zaposliti kot častniki v SV.

Častniška šola že od ustanovitve predstavlja nadaljevanje univerzitetnega civilnega izobraževanja za pridobitev osnovnih in dodatnih vojaških strokovnih znanj za delo častnika v enotah SV². Ob osamosvojitvi so se leta 1992 pokazale prve potrebe po častniškem kadru in vzpostavitvi šolskega sistema. V okviru IC Ministrstvo za obrambo Republike Slovenije (MORS) je delovna skupina decembra 1992 predstavila program in nosilce predmetov ter določila začetek šolanja prve generacije častnikov na dan 1. Februar 1993. Šola za častnike (ŠČ) je v začetku svojega delovanja izobraževala samo kader iz enot SV, ki so izpolnjevali takratne sprejemne pogoje. Zaradi velik potreb, ki so se takrat pokazale po častniškem kadru v SV, je bila vzporedno ustanovljena ŠČ vojnih enot z namenom izobraževati naborniški kader. Leta 2003 se Šola za rezervne častnike ukine saj je z letom 2004 uvedena profesionalizacija vojske. Tako imenovana profesionalizacija SV je povzročila prenos težišča vojaškega izobraževanja na pripadnike poklicne vojske pri tem pa je vojaško šolstvo odigralo eno od temeljnih vlog (Jelušič in Krajnc, 2001, 158). Do danes je bilo izšolanih že 20. generacij častnikov, ki so bile glede na trenutne potrebe SV različnih velikosti.

---

¹ Strah pred militarizacijo, nenaklonjenost univerze in fakultete itd.

² Potrebno je dodati, da sistem vojaškega izobraževanja v Slovenski vojski temelji na konceptu nadgradnje izobraževanja in usposabljanja v institucijah javnega šolstva. Program Šole za častnike je interne narave in ni javno verificirani, medtem ko višje štabno šolanje častnikov in višje štabno šolanje podčastnikov javno priznani.

3 ŠTUDIJ OBRAMBOSLOVJA - VOJAŠKI MODUL

Študij na Fakulteti za družbene vede traja 4 leta oz. osem semestrov. Prvi letnik je enak za vse študente obramboslovja razen izbirnih predmetov, ki si jih lahko študent izbere poljubno. Če želi študent ob koncu prvega letnika vpisati vojaški modul, mora že v prvem letniku kot izbirni predmet izbrati Vojaško prakso 1 (VP1). Študent lahko izbere prav tako VP1, čeprav v nadaljevanju ne bo izbral vojaškega modula. Če študent opravi vse štiri vojaške prakse, ki potekajo v poletnem času, se mu na koncu prizna Temeljno vojaško strokovno usposabljanje (TVSU) za častnike. Če se želi študent po končanem študiju zaposliti v Slovenski vojski kot častnik mora opraviti še selekcijo in biti tudi izbran s strani Generalštaba slovenske vojske (GŠSV). V primeru, da je kandidat ali kandidatka (v nadaljevanju kandidat) s strani GŠSV izbran sledi napotitev na Šolo za častnike in sklenitev pogodbe o zaposlitvi za deset let.

3.1 VPIS

Obramboslovje kot študijska smer v sklopu FDV vsako leto razpiše število prostih mest, ki jih določi Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo. Za šolsko leto 2008/09 je bilo razpisanih 50 prostih mest za smer Politologija-obramboslovje. Če se želi kandidat vpisati na želeno smer mora izpolnjevati naslednje pogoje:

- V navedeni študijski program se lahko vpiše kdor je opravil splošno maturo ali je pred 1. 6. 1995 končal katerikoli štiriletni srednješolski program.
- Če bo sprejet sklep o omejitvi vpisa, bodo kandidati izbrani glede na:
  - splošni uspeh pri splošni maturi oziroma zaključnem izpitu, kar predstavlja 60 % točk,
  - splošni uspeh v 3. in 4. letniku, kar predstavlja 40 % točk.

(Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo, 2008)

V univerzitetnem študiju obramboslovja študent lahko izbere vojaški modul šele v drugem letniku, zato FDV ali katedra za obramboslovje od svojih bodočih študentov ne zahteva nobenih dodatnih preverjanj pred vpisom kot jih poznamo iz vojaških akademij. Če kandidat doseže minimalno število točk potrebnih za vpis sledi še samo vpis, ki poteka od sredine avgusta do najkasneje konca septembra. Začetek študija prične s prvim tednom v oktobru.

3.2 PREDMETNIK

V tabeli so predstavljeni predmeti, ki jih morajo študentje programa obramboslovja vojaški modul opraviti v vseh štirih letih. Predmeti se delijo na splošne in vojaške predmete. Da študentje napredujejo v višji letnik, lahko imajo samo dva neopravljena izpita, ki pa sta lahko iz kateregakoli letnika. Vsak predmet je vreden 5 KT³. Ob koncu študija ima študent priznanih 240 KT.

---

³ Kreditne točke so bile uvedene z bolonjsko reformo. Kreditne točke so znotraj predmeta razporejene glede na to kako se nosilec predmeta odloči. Primer; 1KT izpit, 2KT seminarska naloga, 1KT seminarji, 1KT prisotnost na predavanjih.

Tabela 1: Predmetnik na FDV študijska smer Politologija – Obramboslovje vojaški modul (UN).

PRVI LETNIK			DRUGI LETNIK		
Metode družboslovnega raziskovanja	Politični sistem RS	Izbirni predmet	Slovenski jezik in sl. vojaško izrazoslovje	Obrambni varnostni sistem	Primerjalni politični sistem
Statistika	Mednarodni odnosi	Angleški jezik	Zgodovina političnih idej	Temelji ekonomije	<i>Vojaška geografija</i>
Temelji Evropske unije	Polemologija	<i>Vojaška zgodovina</i>	Uvod v javno upravo	Angleški jezik	<i>Matematika za obramboslovce</i>
Temelji politologije	Izbirni predmet	<i>Vojaška praksa 1</i>	Izbirni predmet	Izbirni predmet	<i>Vojaška praksa 2</i>

TRETJI LETNIK - modul			ČETRTI LETNIK -modul		
Primerjalni obrambni sistemi	Sociologija in politologija vojske	<i>Uvod v vojaške vede</i>	Politika prava oboroženih spopadov	Upravljanje in vodenje ob nesrečah	Vojaška zgodovina Slovenije in Slovencev
Teorija civilne obrambe	Prostorska informatika	<i>Teorija taktike</i>	Varnost v mednarodnih odnosih	Obrambni menedžment	<i>Pehotni oborožitveni sistemi</i>
Sociologija organizacij	Izbirni predmet	<i>Sodobni oborožitveni sistemi</i>	Mirovne operacije	Izbirni predmet	<i>Vojaška praksa 4</i>
Izbirni predmet	Izbirni predmet	<i>Vojaška praksa 3</i>	Izbirni predmet	/	Diplomsko delo

Vir: FDV (2009)

Za potrebe zaključne naloge bom predstavil samo »vojaške predmete« oziroma predmete, ki so delno ekvivalentni tistim na ŠČ. Namreč zamisel vojaškega modula je ta, da študent že določena znanja iz opisanih predmetov pridobi na fakulteti in jih na ŠČ samo nadgradi. Zaradi lažje preglednosti bom Vojaške prakse opisal pod posebnim poglavjem, čeprav jih fakulteta uvršča med vojaške predmete.

3.2.1 Opis predmetov

Vojaška zgodovina Slovenije in Slovencev

Pri predmetu študent obravnava vojaško organiziranost slovenskega prostora in udeležbo v vojnah slovenskega prebivalstva s poudarkom na 19. in zlasti 20. stoletju (prva svetovna vojna, druga svetovna vojna, osamosvojitvena vojna Slovenije). Velik poudarek pri predmetu je na čas osamosvojitvene vojne za Slovenijo oziroma potek samih dogodkov. Ob obravnavi vojaške organiziranosti in vojn je pozornost usmerjena tudi na vojaško-civilne odnose v posameznih obdobjih (FDV, 2010).

Vojaška zgodovina

Pri predmetu študent obravnava razvoj oboroženih sil, vojaške tehnike in vojaške izvedenosti skozi zgodovino ter njihovo "uporabo" v vojnah, predvsem v obdobju od 19. stoletja dalje. Preostale teme: nacionalna vojaška zgodovina (ozemlja in naroda), svetovno dogajanje in dogajanje v nacionalni zgodovini (FDV, 2010).

Vojaška geografija

Vojaška geografija daje študentom znanja o pomenu, sestavinah, učinkih in vplivih geografskega prostora na vojaško področje. Pridobljeno znanje jim omogoča razumevanje prostorskega fenomena kot osnovne sestavine vojaških aktivnosti. Prav tako študent spozna naslednje teme : učinki geografskega prostora na vojaške aktivnosti; terenska analiza območja taktičnih vojaških aktivnosti (učinki geografskega prostora na opazovanje, maskiranje, ovire in območja ognja ter smeri premika) itd. (FDV, 2010).

Matematika za obramboslovce

Študent ponovi in tudi nadgradi srednješolsko matematiko. Tematike: vektorji, verjetnostni račun, matrike, Bernoullijevo zaporedje, itd. (FDV, 2010).

Uvod v vojaške vede

Študentje se seznanijo z nastankom veščin vojskovanja in bojevanja. Spoznajo različne pojme kot so taktika, operatika, strategija itd. Pri predmetu je tudi poudarek na zakonih, zakonitostih, izrekih in načelih, ki veljajo za izvajanje bojnih nalog v vojni, posebej tistih, ki v post bipolarnem obdobju veljajo za operacije drugačne od vojne (Operations Others Than War). V sklopu vaj študentje izvedejo enostopenjsko vojaško igro (FDV, 2010).

Sodobni oborožitveni sistemi

S preučevanjem orožij in opreme se študentje seznanijo z delovanjem osnovnih konstrukcijskih elementov tradicionalnih oborožitvenih sistemov kopenske vojske, kot so cevi, zaklepi, zaklepišča, nabojniki, merki, sprožilni mehanizmi, zibelke, kopita, izmetala, izvlekala, dušilniki poka, skrivala plamena, lafete, plinski dušilniki trzaja, hidravlični (pnevmatski) blažilniki trzaja, kompenzatorji odskočnega kota, naboji in drugi deli orožij. Študentje pridobijo temeljna teoretska znanja o oborožitvenih sistemih, in sicer tako, da preučujejo osnovne značilnosti procesa njihovega razvoja (FDV, 2010).

Teorija taktike

Pri predmetu se predstavijo temeljna teoretična znanja o taktiki vseh zvrsti vojske. Preučuje se teorija in praksa uporabe taktičnih enot rodov in služb Slovenske vojske in tujih oboroženih sil ter bojevanje. Predmet analizira osnovne teoretične postulate taktike zvrsti in rodov vojske ter elemente, s katerimi se taktika ukvarja. V praktičnem delu predmeta je poudarek na uporabi taktičnih enot zvrsti in rodov vojske ter integraciji uporabe človeškega dejavnika, informacij, oborožitve, prostora (z vsemi dejavniki, ki vplivajo nanj) in načel taktike (FDV, 2010).

Pehotni oborožitveni sistemi

Študenti poglobljajo temeljna znanja, pridobljena s študijem sodobnih oborožitvenih sistemov, statistike in angleškega jezika z osredotočanjem na sodobne oborožitvene sisteme pehote, njihovo strelivo in podporne podsisteme. Spoznavajo definicije pehotnih oborožitvenih sistemov in njihove klasifikacije s pomočjo sistema različnih kazalnikov kakovosti, lastnosti in meril; (proti)pehotni, (proti)oklepni, (proti)zračni, (proti)fortifikacijski, (proti)senzorski, (proti)artilerijski, (proti)jedrsko-kemično-biološki, (proti)minski, (proti)diverzantsko-teroristični, (proti)elektronski, (proti)ostrostrelski, (proti)informacijski, (proti)komunikacijski, (proti)logistični in drugi (proti)sistemi pehote. Seznanijo se še z ergonomskimi in ekonomskimi vidiki nabave, vzdrževanja in uporabe pehotnega orožja, s planiranjem in nabavo rezervnih delov, streliva, popravil, vzdrževanja idr. (FDV, 2010).

3.3 VOJAŠKE PRAKSE

Študij obramboslovja vojaški modul je zasnovan tako, da študentje svoj vojaški del usposabljanj izpolnijo vsako študijsko leto po tri tedne⁴ v mesecu juliju v Vojašnici Vojka Premrla Vipava. V prvih dveh letnikih opravijo prvo fazo TVSU, v tretjem in četrtem pa drugo fazo TVSU za častnike. Študentje v prem letniku pred VP1 zadolžijo vso potrebno opremo za usposabljanje, ki jo nato vrnejo ob koncu VP4. Po končanih vseh štirih praksah se študentom prizna TVSU za častnike.

3.3.1 Prva faza temeljnega vojaško strokovnega usposabljanja vojaška praksa 1 in 2

Namen prve faze Temeljnega vojaškega strokovnega usposabljanja (TVSU), ki se izvaja v okviru Vojaške prakse (VP) 1 in 2 je ta, da kandidati pridobijo tiste potrebne vojaške veščine in znanja, ki jim omogočajo preživetje na bojišču za izvajanje samostojnih nalog na različnih zemljiščnih ter vremenskih in časovnih razmerah. Pri kandidatu je tudi namen razviti vojaške navade, vrednote in domoljubje ter jih naučiti, da vzpostavljajo takšne odnose, ki ohranjajo dostojanstvo v razmerah hierarhičnih odnosov in temeljijo na osebnem zgledu vsakega posameznika (MORS, 2007).

Kandidat na obeh praksah predelajo naslednje tematike: splošni vojaški predpisi, postrojivna pravila, osebno orožje s poukom streljanja, preživetje v naravi, RKBO, zveze, saniteta, športna vzgoja in državljska vzgoja (PDRIU, 2009).

Na VP1 študenti spoznavajo osnove omenjenih tematik, saj je namen zgolj osvojiti osnovne veščine vojaka, medtem ko na VP2 omenjene tematike nadgradijo in izurijo. Na VP2 študente čaka tudi enotedenski teren, ki ga preživijo izven vojašnice. Teren se odvija na strelišču Mlake ali na Bloški polici. Namen terena je pri študentih razvijati sposobnost delovanja in preživetja na bojišču. Ob končanju VP2 študente čaka zaključno preverjanje pridobljenega znanja iz VP1 in VP2. Obe praksi potekata v mesecu juliju po tri tedne z enim prostim vikendom.

Če želi študent opraviti uspešno VP2 in zaključiti prvi del TVSU mora uspešno opraviti naslednje:

- pisati test iz teoretičnega dela usposabljanja
- opraviti 10 km pohod z vmesnimi delovnimi točkami
- opraviti določena preverjanja v normah (zaklonilnik, maska, plazenje, orientacija, itd)
- kvalificirati se s puško FN F2000S

3.3.2 Druga faza TVSU za častnike - vojaška praksa 3 in 4

V tretjem in četrtem letniku študentje opravljajo drugo fazo TVSU za častnike. Temeljni cilj je, da se kandidatke in kandidate za častnike usposobi za vodenje skupine, posadke in posameznika v miru in vojni.

Kandidat pri tem:

- pridobijo osnovna znanja iz teorije vojaškega voditeljstva,
- spoznajo vrednostni sistem in vrednote Slovenske vojske,
- spoznajo lastnosti in sposobnosti vojaškega vodje.

(PDRIU, 2007)

Študentje na obeh praksah predelajo naslednje tematike: osnove vojaškega voditeljstva, postrojivna pravila, vojaško topografijo, osebno orožje s poukom streljanja, taktiko, športno vzgojo. Namen te faze je, da študentje začnejo sami prevzemati naloge. Tako sedaj sami izvajajo postrojivna pravila, odločajo sami kako bodo delovali v taktičnih situacijah (sami

---

⁴ Izjema je le četrti letnik saj se Vojaška praksa 4 izvaja maja in traja štiri tedne.

načrtujejo zasede, napade, obrambe in postavljanje patroljne baze) in spoznajo tudi orožja za podporo, kot sta podcevni bombomet in lahki puškomitraljez. Na VP4 za razliko od ostalih praksa traja štiri tedne in se izvaja meseca maja. Razlog je ta, da lahko študentje študij zaključijo čim prej saj v mesecu avgustu ali septembru tudi diplomirajo. Če želi študent opraviti uspešno VP4 in zaključiti 2. fazo TVSU za častnike, mora opraviti naslednje:

- pisati pozitivno test iz teoretičnega dela usposabljanja, ki zajema vse štiri prakse,
- opraviti 10 km pohod z vmesnimi delovnimi postajami,
- opraviti določene veščine v normah (zaklonilnik, maska, plazenje, orientacija, itd)⁵,
- kvalificirati se s puško FN F2000S.

Z diplomo in opravljenimi vsemi vojaškimi praksami ter uspešno opravljeno selekcijo, študentje z istim letom ko diplomirajo, lahko nadaljujejo šolanje na Šoli za častnike.

---

⁵ Veščine se razlikujejo od tistih ob zaključnem preverjanju na VP2.

4. ŠTIPENDIRANJE

SV je po večletnih željah⁶ leta 2007 z zakonsko podlago vzpostavila svoj lasten neodvisen sistem štipendiranja. Temelj za prehod na lasten sistem štipendiranja SV, je bil omogočen s 50. členom Zakona o službi v Slovenski vojski, v katerem je opredeljeno, da minister podrobneje uredi štipendiranje v SV. Tako je leta 2008 Ministrstvo za obrambo prvič objavilo javni natečaj za podelitev štipendij za poklicno delo v SV in za pogodbeno opravljanje vojaške službe v rezervni sestavi. Za šolsko leto je bilo tako razpisanih skupno 637 štipendij za dijake in študente različnih izobraževalnih programov in smeri. Za nas pomemben podatek je ta, da je bilo za poklicno delo v Slovenski vojski v šolskem letu 2008/2009 razpisanih 117 štipendij za študente različnih programov in smeri. Omenimo še lahko, da je bilo za opravljanje vojaške službe v rezervni sestavi Slovenske vojske razpisanih 20 štipendij za študente različnih študijskih programov. Od razpisanih 117 štipendij za poklicno delo v SV, je bilo za študente obramboslovja- vojaškega modula razpisanih 17 štipendij (Plemenitaš Fuchs, 2009).

4.1 POGOJI ZA PRIDOBITEV IN IZBOR

Prosilec za štipendijo SV mora izpolnjevati naslednje pogoje določene z Zakonom o obrambi za delo v SV:

- da bo po štipendijskem razmerju sklenil delovno razmerje s SV in ga opravljal najmanj dvakratni čas štipendiranja ali skladno z Uredbo o pogodbenem opravljanju vojaške službe v rezervni sestavi SV opravljal vojaško službo v rezervni sestavi najmanj 10 let,
- prosilec se zaveže, da bo med štipendiranjem opravil usposabljanja skladno s programom usposabljanja štipendistov, ki ga predpiše minister,
- da ob vpisu v prvi letnik srednje šole ni starejši od 18 let oziroma ob vpisu v prvi letnik višješolskega oziroma visokošolskega izobraževanja ni starejši od 22 let,
- da je telesno in duševno sposoben za poklicno delo v SV,
- da je varnostno preverjen in da zanj ne obstaja varnostni zadržek,
- da je državljan Republike Slovenije in nima dvojnega državljanstva;
- da ni pravnomočno obsojen zaradi kaznivega dejanja, ki se preganja po uradni dolžnosti, in da ni obsojen na nepogojno zaporno kazen za kakšno drugo kaznivo dejanje v trajanju več kot treh mesecev.

Prijava prosilca v pisni obliki na javni natečaj obsega:

- prijavnico za pridobitev štipendije,
- izjavo o vpisu v tekoči letnik izobraževanja,
- izjavo o učnem oziroma študijskem uspehu,
- življenjepis in morebitna priporočila,
- izjavo, da nima dvojnega državljanstva,
- soglasje za varnostno preverjanje,
- izjavo, da za natečajni postopek dovoljuje organu, ki objavlja javni natečaj, pridobitev podatkov iz uradnih evidenc,
- izjavo, da je seznanjen, da z dnem zaposlitve v SV ne bo smel biti član nobene politične stranke (Plemenitaš Fuchs, 2009).

---

⁶ Pred tem je bilo možno imeti samo štipendijo Vlade RS za potrebe MO.

4.1.1 Izbirni postopek

Pri izboru prosilcev za podelitev štipendije komisija, ki jo imenuje minister, upošteva naslednja merila:

- rezultate preverjanja gibalnih sposobnosti⁷,
- učni oziroma študijski uspeh v preteklem šolskem letu,
- predvidena leta do konca izobraževanja,
- predlog enot SV.

Na podlagi opravljene izbire komisija pripravi prednostno listo prosilcev, ki jih napoti na zdravniški pregled, in zagotovi varnostno preverjanje skladno s predpisi. Z izbranimi prosilci, ki so telesno in duševno sposobni za delo v vojski oziroma službo v rezervni sestavi SV in za njih ne obstaja varnostni zadržek skladno z Zakonom o obrambi, ministrstvo sklene pogodbo o štipendiranju. Prosilec, s katerim ministrstvo ni sklenilo pogodbe o štipendiranju, pristojna organizacijska enota ministrstva izda sklep, proti kateremu je dovoljena pritožba.

4.2 UGODNOSTI ŠTIPENDIRANJA IN OBVEZNOSTI

Študent, ki izpolni vse pogoje za pridobitev štipendije, prejema vsak mesec za celotno študijsko leto 27 odstotkov minimalne trenutne slovenske plače. To predstavlja osnovo štipendije vendar si lahko študent štipendijo zviša še na tri načine:

- učnim uspehom (višina povprečne ocene)
- letnik študija
- opravljen TVSU (oziroma vse štiri vojaške prakse)

Tako je bila povprečna štipendija za leto 2008/09 približno 250 EUR. Drugih ugodnosti štipendist SV v primerjavi z vladnimi štipendisti (za potrebe MORS) nima. Te ugodnosti so možnost jezikovnega izobraževanja, povračilo potnih stroškov, povračilo potnih stroškov v času Vojaških praks⁸ itd.

Obveznosti štipendista so:

- najmanj dvakratna doba zavezanosti od prejemanja štipendije za poklicno delo v SV, pri PPRS pa zavezanost za najmanj 10 let,
- štipendist se lahko zaposli samo v SV,
- da najpozneje v 15 dneh od nastanka okoliščine sporoči ministrstvu vsako okoliščino, ki vpliva na štipendijsko razmerje;
- štipendist se mora odzvati vabilu ministrstva na opravljanje usposabljanj v skladu s programom usposabljanja štipendistov, ki ga predpiše minister;
- štipendist je prost vseh pogodbenih obveznosti, če mu ministrstvo najpozneje v roku treh mesecev po prejemu pisnega obvestila o zaključku izobraževanja v skladu s pogodbo o štipendiranju ne zagotovi sklenitve pogodbe o zaposlitvi v Slovenski vojski oziroma pogodbenega opravljanja vojaške službe v rezervni sestavi Slovenske vojske (Plemenitaš Fuchs, 2009).

---

⁷ Skok v daljino z mesta, vesa v zgibi, dvig trupa, predklon na klopici, taping z roko, koraki v stran.

⁸ Študentom vojaškega modula namreč ni zagotovljen prevoz do vojašnice Vipava v času Vojaških praks

5 ŠOLA ZA ČASTNIKE

Šola za častnike vsako leto pred pričetkom postopka za pridobitev novih kandidatov opravi informativni dan kjer bodoče kandidate seznanijo s postopki selekcije in samim učnim procesom oz. fazami. Seznanjeni jih s datumi in aktivnostmi, ki bodo takrat potekale. Ponavadi pozdravni nagovor opravi načelnik šole, sam opis pa eden izmed načelnikov učnih enot.

Sledi primer šolanja kandidatov v letu 2009/2010 za 21. generaciji Šole za častnike, pri čemer je treba upoštevati, da v vsaki generaciji prihaja do manjših sprememb programa⁹.

Preden se posameznik odloči za vpis mora izpolnjevati naslednje pogoje:

- državljanstvo RS,
- izobrazba (visokošolska VII. stopnja ali VI/1 bolonjska ali več),
- nekaznovanost,
- nečlanstvo v političnih strankah,
- ni varnostnih zadržkov,
- najvišja starost 30 let,
- odslužen vojaški rok ali opravljeno temeljno vojaško usposabljanje za vojaka in TVSU za častnike,
- izdano potrdilo o opravljenem zdravniškem pregledu, ki ni starejše od 6 mesecev,
- opravljena selekcija za ŠC

(Slovenska vojska, 2009)

Vsako leto General štab SV razpiše določeno število prostih mest za kandidate za ŠČ. Na selekciji se kandidate razdeli v različne skupine. Z letom 2009¹⁰ so razdeljeni v tri skupine:

Skupina A »10 prostih mest« - stalna sestava,

Skupina B »10 prostih mest« - modularni,

Skupina C »20 prostih mest« - štipendisti in zunanji.

Kandidati tekmujejo za prosta mesta med seboj znotraj svoje skupine.

5.1 SELEKCIJA

Predpisani program selekcije se izvede skupaj (v neprekinjenem časovnem obdobju) z osnovnimi postopki izbora kandidatov za zaposlitev in praviloma traja do 10 dni. Program selekcije se izvede v dveh delih. V prvem delu (do šest dni) se izvede preverjanje:

- gibalnih sposobnosti,
- znanja plavanja,
- skupinski psiho diagnostični pregled in,
- individualni psihološki pregled kandidatov.

V drugem delu (do štiri dni) se preveri in oceni v terenskih pogojih dela :

- osnovna praktična znanja,
- fizična pripravljenost kandidata in
- reakcija kandidata v pogojih različnih obremenitev in stresnih situacij,

---

⁹ Spremembe se nanašajo predvsem na: različne lokacije izvajanja terenov, število ur za posamezni predmet, vsebina predmetov, itd.

¹⁰ Pred tem letom samo dve skupini in sicer stalna sestava ter štipendisti in študenti preostalih fakultet.

5.1.1 Prvi del selekcije

Preverjanje gibalnih sposobnosti poteka tako, da se vsi prijavljeni kandidati, ki izpolnjuje osnovne zahteve zberejo na atletske stadionu, kjer najprej v telovadnici preverijo kandidate iz naslednjih vaj: skok v daljino z mesta, vesa v zgibi, dvig trupa, predklon na klopci, taping z roko, koraki v stran. Po vajah kandidati odidejo na atletske stezo, kjer odtečejo 3200m na čas. Sledi preverjanje plavalnih sposobnosti, ki je razdeljeno na dva dela: v prvem delu je plavanje na 50m v poljubni tehniki, v drugem delu pa plavanje na čas¹¹ 50m.

Na skupinskem psihološki testu kandidati pišejo test, ki ga sestavi psiholog in s katerim se ugotovi kandidatove inteligenčne sposobnosti. Psiholog izvede s kandidatom tudi individualni test, kjer kandidat rešuje določen tip nalog in odgovarja na psihologova vprašanja.

5.1.2 Drugi del selekcije

Drugi del selekcije je za kandidate fizično bolj zahteven, saj se odvija na terenu. Prvi dan kandidati opravijo orientacijski tek iz točke A v točko B. Po končanem teku se razdelijo v več skupin (ena skupina je sestavljena iz vseh skupin A, B kot C). Kandidati, že razdeljeni po skupinah, preživijo noč na prostem. V dveh dneh terena opravijo daljši pohod, na katerem izvedejo različne delovne točke: izkopljejo jamo dimenzij 50 cm x 50 cm x 50 cm, napolnijo okvir s 30 naboji, določajo strani neba z busolo, določijo azimut na določeno točko, plazijo po trebuhu na razdalji 40 m, plazijo štirinožno na razdalji 40 m, plazijo po boku na razdalji 40 m s PM MAG, zaustavijo krvavitev z Esmarhovo prevezo, premagujejo ovire po vzdolžni vrvi, izvedejo izvleko bremena na čas, met bombe v cilj, met bombe v daljavo, plazijo po steni, preverjanje v zaprtem prostoru, pisni test (preverjanje splošne razgledanosti).

Iz naštetih preverjanj se na koncu seštejejo točke, ki vplivajo na končno uvrstitev kandidata v posamezni skupini.

5.2 PROGRAM ŠOLE ZA ČASTNIKE

Namen osnovnega vojaškega izobraževanja je izobraziti kandidata in kandidatko za častnika in častnico (v nadaljevanju častnik). Bodoči častnik tako pridobi vojaško-strokovna izobrazbo in je usposobljen za delo kot poveljnik voda ustreznega rodu v Slovenski vojski. Izobraževanje in usposabljanje kandidatov za častnike poteka v Šoli za častnike SV in je razdeljeno na tri faze. Splošna faza se izvede z vsemi kandidati skupaj v ŠČ. Specialistična faza se izvede v učnih skupinah rodov SV in v Letalski šoli. Stažiranje oziroma usposabljanje za delo na dolžnosti se izvede v enotah in zavodih SV (MORS, 2008).

5.2.1 Splošna faza

V splošni fazi se izvede del usposabljanja, ki je namenjena vsem kandidatom. Kandidati pridobijo naslednja praktična znanja: usposobljenost iz individualnih veščin, izkušnje iz taktike, vodenje in poveljevanje in veliko teoretičnega ter praktičnega znanja. Slednjega pridobivajo predvsem na večdnevnih terenskih usposabljanjih na ravni pehotnega oddelka in voda. Na koncu splošne faze se izvede zaključno terensko preverjanje iz taktike, oborožitve, poveljevanja in voditeljstva (MORS, 2008).

---

¹¹ čas se rangira in ovrednoti s točkami

Tabela 1: Predmetnik v splošni fazi na Šoli za častnike.

Zap. številka	Predmeti	Število ur
1.	Nacionalni varnostni sistem	25
2.	Pravo za častnike in ustavna ureditev	60
3.	Oprema, oborožitev streljanja	65
4.	Taktika	213
5.	Vojaška geografija in topografija	34
6.	Zveze in informacijska tehnologija	30
7.	Osnove poveljevanja	67
8.	Osnove vojaške logistike	25
9.	Vojaška obveščevalno varnostna dejavnost	20
10.	Vojaško voditeljstvo	30
11.	Vojaška didaktika	30
12.	Vojaška zgodovina	53
13.	Sanitetni pouk in prva pomoč na bojišču	20
14.	Strokovna terminologija v tujem jeziku	60
15.	Vojaško vedenje in navade	26
16.	Športna vzgoja	86
17.	Vojaška psihologija	18

Vir: MORS (2008)

Z letošnjim letom velja tudi posebnost in sicer, da v splošni fazi modulamim študentom (študentom obramboslovja, ki so zaključili vojaški modu) ni potrebno opravljati dveh izpitov in sicer predmeta Vojaška zgodovina in Nacionalni varnostni sistem RS. V primeru da predavatelj oceni, da je kandidat na civilni fakulteti opravljal enak predmet, ki ga predava lahko kandidatu na njegov predlog ta predmet¹² tudi prizna.

5.2.1.1 Opis predmetov

Nacionalno varnostni sistem (NVS)

Kandidati pri predmetu spoznajo osnove nacionalno varnostnega sistema RS. V sklopu nacionalno varnostnega sistema je pri predmetu poudarek predvsem na razumevanju obrambnega sistema in sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami. Prav tako spoznajo preostale pojme kot so varnost, vojna, vojaška sila itd. Kandidati v času izvajanja predmeta obišejo Center za zaščito in reševanje pred naravnimi in drugimi nesrečami v Igu. Za uspešen zaključek predmeta kandidati napišejo seminarsko nalogo na izbrano temo NVS, jo predstavijo in ob koncu pišejo izpit iz tematik vezanih na vse seminarske naloge (MORS, 2008).

¹² Primer: Vojaška logistika in Vojaška didaktika se lahko priznata študentom Fakultete za logistiko.

Pravo za častnike in ustavna ureditev

Predmet je razdeljen na dva dela. Prvi zajema predavanje iz upravnega postopka, drugi del pa pravo povezano z obrambnim področjem. Tako kandidat spozna statusna vprašanja ter pravice in dolžnosti vojaških oseb, njihove disciplinske kazenske in odškodninske odgovornosti ter vodenje postopkov. Pri predmetu kandidati rešujejo preko nalog določene situacije, ki jih morajo nato na podlagi pravnih podlag tudi rešiti in argumentirati. V sklopu predavanj pišejo najprej kolokvij ob koncu pa še izpit, ki ga še ustno zagovarjajo (MORS, 2008).

Oprema, oborožitev in streljanja

Kandidati v sklopu predmeta izvedejo različna začetna streljanja in spišejo tudi svoj elaborat za streljanje. Seznanijo se s sredstvi za dnevno nočno opazovanje ter merjenje razdalj. Pri predmetu je največji poudarek na vzdrževanju orožja in pravilni uporabi le tega. Končno oceno kandidati pridobijo iz treh delov. Prvi del so streljanja, drugi del elaborat streljanja in tretji del ustni izpit, ki pa je sestavljen iz dveh delov teoretičnega in praktičnega (MORS, 2008).

Taktika

Predmet taktika je tesno povezan s terenskim usposabljanjem, ki se izvajajo v sklopu taktike in preostalih predmetov. Pri predmetu kandidati spoznajo temeljne pojme in postopke, ki jih na terenu tudi kasneje izvajajo. Predmet je po številu ur najboljšežnejši izmed vseh predmetov. Izpit je sestavljen tako, da del ocene kandidati prejmejo za vsak teren, nato pišejo dva kolokvija, zaključeni test in na koncu še preverjanje praktičnega dela (MORS, 2008).

Vojaška topografija in geografija

Pri predmetu kandidati najprej spoznajo osnove topografskih kart in kartometrijo. V sklopu predmeta kandidati pripravijo seminarsko nalogo katero tudi na terenu predstavijo. Namen naloge je, da kandidati iz karte razberejo posebnosti prostora in nato umestijo vojaške sile v prostor. Na samem terenu nato preverijo ali so pravilno umestili sile glede na prostor (MORS, 2008).

Zveze in informacijska tehnologija

Kandidati spoznajo ključne pojme o zvezah in informacijski tehnologiji. Usposobijo se iz osnovnega rokovanja z napravama Harris, Tadiran in Motorola. Spoznajo pravila komuniciranja in delovanje celotnega informacijskega sistema Slovenske vojske. Izpit je sestavljen iz dveh delov. Prvi del so pravila pravilnega komuniciranja, drugi del pa praktična uporaba Tadirana ali Harris (MORS, 2008).

Osnove poveljevanja

Namen predmeta je, da kandidati pridobijo osnovna znanja iz teorije poveljevanja, taktičnih simbolov in vodenju bojne dokumentacije v vođu. Poudarek je na pisanju ukazov in izdaji ukaza na maketi. Izdaja ukaza na maketi predstavlja polovico ocene, drugi del ocene pa kandidat pridobi s pisnim delom. Med predavanji kandidati pišejo kolokvij, ki pa ni del zaključne ocene (MORS, 2008).

Osnove vojaške logistike

Kandidati pri predmetu pridobijo temeljna znanja o sistemu vojaške logistike in se seznanijo z organiziranjem in izvajanjem logistične zagotovitve v SV. V sklopu predmeta se kandidati odpravijo v 670. Logistični bataljon, kjer spoznajo delovanje bataljona in logistične oskrbe enot (MORS, 2008).

Vojaška obveščevalna dejavnost

Kandidati pri predmetu spoznajo strukturo vojaških obveščevalnih organov in celoten obrambno obveščevalno varnostni podsystem. Prav tako spoznajo obveščevalne, protiobveščevalne in varnostne dejavnosti na vseh nivojih vodenja in poveljevanja. Pri predmetu kandidati napišejo seminarsko nalogo, ki jo poleg vprašanj na izpitu ustno zagovarjajo (MORS, 2008).

Vojaško voditeljstvo

Pri predmetu kandidati spoznajo stile vodenja in delo na direktni ravni vodenja. Kandidati se pri predmetu razdelijo v skupine, si izberejo vojaški film, v katerem poizkušajo prikazati voditeljske lastnosti, tako dobre kot slabe. Zaključijo ga s pisnim izpitom (MORS, 2008).

Vojaška psihologija

Predmet je zasnovan tako, da se najprej kandidati seznanijo s osnovnimi psihološkimi spoznanji. Nato pa skupaj s predavateljem rešujejo situacije in probleme, ki so v preteklosti nastali v enotah SV. Tako morajo kandidati iz razbranega teksta razpoznati problem in nato povedati kako bi ga rešili sami. Predmet se zaključi s pisnim izpitom (MORS, 2008).

Vojaška didaktika

Najprej kandidati spoznajo osnovne pojme in načela didaktike. Najpomembnejši del predstavlja učni nastop, ki ga kandidati izvedejo na terenu. Vsak kandidat dobi tematiko iz taktike (prehod linijskega objekta, patroljna baza itd.), ki jo mora z vsemi didaktičnimi načeli izvesti s kandidati v skupini. Predmet se zaključi s izpitom (MORS, 2008).

Vojaška zgodovina

Kandidati pri predmetu predelajo celotno zgodovino slovenskega naroda. Zaključijo ga s pisnim izpitom (MORS, 2008).

Sanitetni pouk in prva pomoč na bojišču

Kandidati spoznajo katere so tiste osnovne poškodbe, ki lahko nastanejo na bojišču in kako v takem primeru tudi postopati. Prav tako si kandidati na Medicinskem inštitutu v Ljubljani ogledajo poškodbe, ki so nastale z eksplozivnimi sredstvi. Predmet zaključijo s pisnim izpitom (MORS, 2008).

Strokovna terminologija v tujem jeziku

Najprej kandidati pišejo razvrstitveni test, da se lahko razdelijo v skupine glede na predhodno znanje. Pri samem predmetu, kandidati izdelujejo domače naloge na predavanjih pa spoznavajo vojaško izrazoslovje. Ob koncu pišejo še test STANAG, ki pa ne vpliva na končno oceno in je zgolj informativne narave (MORS, 2008).

Vojaško vedenje in navade

Kandidati pri predmetu obnovijo in nagradijo postopke iz postrojitvenih pravil. Večkrat pišejo tudi nenapovedane teste, kjer se preverja znanje iz pravil službe SV, Zakona o obrambi in poznavanja SOP 21. generacije. Ocenjuje se tudi urejenost posameznika, odnos do nadrejenih in urejenost bivalnih prostorov (MORS, 2008).

Športna vzgoja

Pri predmetu se kandidati seznanijo z raznovrstnimi športnimi vsebinami. Tako del ocene predstavljajo naslednje aktivnosti: borilne veščine, preverjanje gibalnih sposobnosti, plavanje, pehotne ovire, smučanje (MORS, 2008).

5.2.1.2 Terenska usposabljanja

Terenska usposabljanja so tesno povezana s predmetom taktika, vendar jih bom zaradi lažje preglednosti opisal posebej. Namen terenskega usposabljanja je prenesti teoretično znanje v prakso. Na terenih se kandidati menjavajo v različnih vlogah (od poveljnik voda, vodnega podčastnika do poveljnik oddelka itd.) in si s tem nabirajo nove izkušnje in spoznavajo vse ravni delovanja. V splošni fazi sta tako dva enodnevna terena, štirje enotedenski in zaključni dvodnevni teren.

Enodnevni teren

Namen dveh enodnevnih terenov je ponoviti že osvojeno znanje iz TVSU na temo oddelek in vod v napadu. Kandidati so razdeljeni na več skupin, nato pa krožijo z ene delovne točke na drugo. Teme so: vpad v rove, reakcija na zasedo, napad na bunker itd.

Ofenzivni teren

Terensko ofenzivno usposabljanje traja pet delovnih dni. Razdeljeno je tako, da kandidati najprej ponovijo ali ponovno osvojijo znanja iz ofenzivnih delovanj. Tri dni najprej vadijo same postopke na ravni oddelka (vpad v rove, napad na bunker, reakcija na stik). Četrty in peti dan pa izvajajo postopke na ravni voda. Na terenu kandidati tudi spišejo svoj ukaz, ki ga potem izbran kandidat tudi izda in izpelje celotno akcijo. Teren se odvija na strelišču Apače, kandidati pa na terenu postavijo tudi tabor.

Defenzivni teren

Po ofenzivnemu terenu in po predavanjih na temo defenzivna delovanja kandidati odidejo na defenzivni teren. Traja enako dolgo kot ofenzivni in sicer pet delovnih dni, vendar se prvi dan izvaja streljanje na strelišču Mlake. Posebnost tega terena je, da kandidati zadolžijo sistem SAAB¹³. Zato se razdelijo v tri oddelke, dva oddelka izvajata pripravljen napad, eden pa izvaja odločilno obrambo. Namen terena je spoznati defenzivno delovanje in ponoviti določene postopke iz ofenzivnega terena.

Boj v naselju

Velik del vojaških delovanj se danes odvija v urbanem okolju, zato se v sklopu častniške šole izvaja terensko usposabljanje na temo boj v naselju. Tako kot pri defenzivnemu terenu se tudi tukaj prvi dan odvija streljanje (rafalno AP in nočno). Teren se odvija v Gotenici, kjer kandidati izvajajo tematike: premiki, patroliranje, delovanje v posebnih okoliščinah, vpadi v objekt itd. Zadnji dan kandidati svoje znanje, ki so ga čez teden pridobili tudi praktično preizkusijo s pomočjo paint balla. Izvedejo se tri akcije, naloga pa je izvesti vpad v objekt in uničiti sovražnika v objektu. S terenom kandidati pridobijo osnoven vpogled v specifično delovanja v naselju.

OKO (operacije kriznega odzivanja)

Lahko bi rekli, da OKO predstavlja nadaljevanje prejšnjega terena vendar je tukaj poudarek na delovanjih, ki jih trenutno izvaja SV v okviru mednarodnih operacijah. Teren se odvija v Vojašnici Generala Maistra (VGM), kandidati pa spoznavajo naslednje teme: patroliranje v naselju, kordon in preiskava, nadzor množic, kontrolne točke, zavedanje o minah (postopki 5-25).

---

¹³ Sistem omogoča prikaz realnega načina bojevanja. Je v celoti računalniško podprt in beleži celotno dogajanje na bojišču.

5.2.1.3 Zaključek splošne faze

Ob koncu splošne faze, kandidate čaka dvodnevni zaključni teren. Najprej kandidati izvedejo zaključno oddelčno bojno streljanje na strelišču Bač. Po streljanju sledi premik do osrednjega vadišča SV Poček, kjer postavijo patroljno bazo. Naslednji dan sledi 35km pohod z vso bojno opremo, med pohodom pa kandidati na delovnih točkah rešujejo naloge iz različnih tematik. Prihod v večernih urah in ponovna postavitvev patroljne baze. Naslednji dan sledi še na oddelčni ravni izpit iz praktičnega dela taktike.

Zadnji dan splošne faze imajo kandidati na urniku poslovno kosilo, ki se ga udeležijo načelnik šole, vsi predavatelji na splošni fazi in inštruktorji na ŠČ. Namen kosila je druženje in vpogled, kako naj bi se bodoči častniki vedli ob različnih protokolarnih dogodkih.

Pogoj za zaključitev splošne faze so vsi opravljeni izpiti in preostale izpolnjene obveznosti, s tem pa tudi povišanje v čin desetnika.

5.2.2 Specialistična faza

V specialistični fazi se pri kandidatih nadgradijo pridobljena znanja iz splošne faze. Namen te faze je kandidata usposobit za vodenje in poveljevanje voda rodu–službe oziroma za začetno častniško dolžnost. V specialistični fazi se prav tako organizira in izvede več večdnevnih terenskih usposabljanj.

Usposabljanja za rodove in službe v specialistični fazi:

- pehota,
- oklepne enote,
- inženirstvo,
- zveze,
- zračna obramba,
- JRKBO,
- artilerija,
- nadzor zračnega prostora,
- pomorstvo,
- letalstvo,
- tehnična služba,
- intendantska služba,
- vojaška zdravstvena služba,
- prometna služba.

(MORS, 2008).

Usposabljanja za rodove so različna, vendar se bom za potrebe zaključne naloge zgolj omejil na usposabljanje za rod pehote (VED 31101).

Tabela 3: Predmetnik v specialistični fazi za rod pehota (VED 31101) na Šoli za častnike.

Zap. št	Predmeti
1.	Taktika pehote
2.	Oborožitev in oprema pehote s poukom streljanja
3.	Sredstva vodenja, poveljevanja in kontrole
4.	Motorna vozila pehote

Vir: MORS (2008).

5.2.2.1 Opis predmetov

Taktika pehote

Taktika pehote je najobširnejši predmet specialistične faze. Zastavljen je tako, da vsopada s tereni, kar pomeni, da kandidati najprej temo teoretično obdelajo v učilnici, nato pa znanje prenesejo na teren. Kandidati v učilnici ne obdelujejo tematik zgolj teoretično, temveč veliko nalog rešujejo na maketi. Izpit je sestavljen iz zaključnega terenskega usposabljanja, ki se odvija na Soriški Planini in teoretičnega dela v učilnici.

Oborožitev in oprema pehote s poukom streljanja

Predmet je sestavljen tako, da kandidati postopoma spoznavajo orožja SV. Tako najprej orožje spoznajo teoretično, nato pa še preizkusijo razstavljanje, sestavljanje, polnjenje itd. Kandidati spoznajo naslednja orožja: RGW 90, Minomet M69, mitraljez Browning, LPM FN Minimi para-H, Mag, Spike, podceveni bombomet, GMG-40. Kandidati spišejo tako kot v splošni fazi elaborat streljanja, vendar tokrat streljanje izvedejo sami. Izpit je praktično teoretične narave saj morajo določene postopke kandidati prikazati na orožju in jih tudi teoretično razložiti.

Sredstva vodenja, poveljevanja in kontrole

Kandidati pri predmetu spoznajo in osvojijo osnovno rokovanje z enoto BMS in dobijo širši vpogled v komuniciranje znotraj vozila SKOV 8x8 Svarun. Komunikacijske naprave, ki se nahajajo v Svarunu tudi praktično preizkusijo. Pisni izpit je sestavljen iz dveh delov. Prvi del je praktična uporaba BMS, drugi del pa teoretično poznavanje delovanja naprav v vozilu Svarun.

Motorna vozila pehote

Kandidati se pri predmetu najprej teoretično seznanijo z vozili motoriziranega voda (Humer, Svarun, Valuk). Spoznajo ključne sklope vozila in načine vzdrževanja teh vozil. Za seminarsko nalogo morajo opisati del določenega vozila in ga tudi predstaviti. Prav tako kandidati obišejo proizvodnjo SKOV 8x8 Svarun v podjetju Indop, kjer se jim prikaže izgradnja vozila od začetka do konca. Zaključni izpit je pisne narave in preverja kandidatovo teoretično znanje.

5.2.2.2 Terenska usposabljanja

Ofenzivni teren

Tako kot v prvi fazi, se tudi tukaj začnejo tereni z ofenzivnim delovanjem in se navezujejo na teoretično predavanje. Razlika med splošno fazo in to je ta, da se nivo pričakovanega znanja dvigne, saj se predvsem na terenih že pridobljeno znanje samo nadgrajuje. Teren se ponovno odvija na Apačah vendar se samo prvi dan deluje na ravni oddelka, vse naslednje dni pa na ravni voda. Akcije, ki jih kandidati izvajajo postajajo povezljive in bolj kompleksne. Zadnji dan kandidati povežejo vso taktično znanje iz prejšnjih dni in več posameznih malih akcij povežejo v celoto. Tematike terena : napad na bunker, pripravljalni napad, reakcija na stik, premik v stik itd.

Defenzivni teren

Defenzivni teren se odvija v celoti na osrednjem vadišču SV na Počku. Kandidati v celotnem tednu postavijo obrambo na območju Grmače. Po sekvencah izvedejo vse potrebne postopke za pravilno postavitve obrambe. Zadnji dan terena tudi prenočijo na obrambnih položajih, na katere je v jutranjih urah izveden napad. Kandidati se v vlogah neprestano menjavajo, tako da vsak kandidat preizkusi vse vloge (od vojaka do poveljnika voda). Po končanem terenu kandidati razumejo kompleksnost postavitve obrambe in samo izvajanje obrambe v primeru napada. Teme, ki jih kandidati obdelajo: postavitve obrambnih položajev, minske in žične ovire v obrambi, patrolje, opazovalnice, itd.

Ostale oblike delovanj

Teren se ponovno odvija na osrednjem vadišču SV Poček. Kandidati prve dni izvajajo posamezne sekvence, a že na ravni voda. Namen je nadgraditi že osvojeno znanje in se pripraviti na izvedbo celodnevne akcije, ki je na vrsti zadnji dan. Namreč istočasno so na terenskem usposabljanju kandidati ŠČ, ki opravljajo ved zveze. Naloga kandidatov učne skupine pehote je izvesti napad na bazno postajo vezistov. Po uspešni akciji postavijo še patroljno bazo, iz katere naslednji dan izvedejo zasedo. Posebnost tega terena je ta, da kandidati prvič izvedejo tudi helikopterski desant. Preostale teme: patroliranje, prehod komunikacije, izvidovanje komunikacije, itd.

Boj v naselju

Teren boj v naselju je nadgradnja terena iz splošne faze. Kandidati najprej ponovijo že osvojeno znanje, nato pa ga še nadgradijo. Prve dni izvajajo patroljiranje po urbanem področju, vpade v objekte na različne načine, blokado in preiskavo območja. Zadnje dni pa osvojeno znanje povežejo v celoto, tako da se razdelijo v dva oddelka in vsak oddelek izvede pregled objekta (precizno delovanje). Nato sledi še vpad v objekt (totalen spopad) in uničenje sovražnika v objektu. Zadnji dan je namenjen tematiki javni red in mir (JRM) na katerem kandidati pridobijo osnoven vpogled v delovanje v okviru JRM. Nadenejo si primerno opremo in čez celoten dan vadijo postopke. Ob koncu dneva vse postopke povežejo med seboj in izvedejo vajo. Čakajo jih tri delovne točke z različnimi scenariji od nenasilnih demonstracij do razbijanja množice. Čez celoten teren se kandidati neprestano menjavajo v vlogah in tako spoznavajo različne vloge.

Zaključno terensko usposabljanje - Vaja Gams

Na zaključnem terenskem usposabljanju kandidati izvedejo celotno večdnevno vajo. Pred odhodom na teren prejmejo ukaz, v katerem so zapisane naloge, ki jih bodo taktično izvajali štiri dni. Naloge, ki jih izvajajo, so povezane s tematikami, ki so jo kandidati urili na prejšnjih terenskih usposabljanjih. Vsak kandidat je tokom preverjana enkrat v štirih različnih vlogah (poveljnik voda, vodni podčastnik, poveljnik oddelka in navigator). Dokler kandidat ni poklican, ne ve kakšno nalogo bo dobil. Ko izbran kandidat prejme nalogo ima 15 minut časa, da razdeli naloge in organizira delo. Ko je naloga končana, se vloge samo zamenjajo in naslednji kandidat nadaljuje z naslednjo nalogo. Četrty dan kandidati iz Soriške planine izvedejo premik s helikopterjem do vojašnice Postojna. Vendar se s tem teren ne konča, saj kandidati naslednji dan izvedejo taktično vodno bojno streljanje¹⁴ na Počku.

5.2.2.3 Preživetje v naravi

Preživetja v naravi se kandidati udeležijo z namenom, da spoznajo kako lahko preživijo v naravi, ko ostanejo brez hrane, vode, itd. Teren traja tri dni, vodi pa ga zunanji izvajalec. Teren se v celoti odvija na območju Kočevske reke. Po prihodu v Kočevsko reko, kandidati vzamejo samo opremo, ki jo dovoli inštruktor (izvzamejo hrano, vodo, nož itd.) Takoj za tem pričnejo s hojo po potoku, med hojo pa jim inštruktor razlaga katere rastline in živali so uporabne. Kandidati dobijo določen čas, v katerem si lahko naberejo hrano in ostale stvari za katere mislijo, da jim bodo kasneje prišle prav. Ob vsakem neupoštevanju pravil sledi kazen (skleci, potop v vodo, počepi itd.) Med pohodom inštruktor določi tudi tri ranjene kandidate, za katere morajo ostali naredi nosila in jih prenesti do naslednje točke. Naučijo se tudi različnih ročnih spretnosti kot so: izdelave tomahavka, pasti, kako se zakuri ogenj, naredi ležišče itd. V primeru da kandidati izpolnijo naloge so ustrezno nagrajeni s hrano, vrvico in ostalimi potrebščinami.

---

¹⁴ Izvedejo napad na bunker z obhodnim manevrom.

5.2.2.4 Bilateralna

Bilateralna sodelovanja služijo kot dodatna izkušnja, ki si jih kandidati pridobijo skozi šolanje. Namen je spoznavati delovanje drugih vojsk, se seznaniti s njihovim načinom dela in pridobiti nove izkušnje.

»Vaja Brezina 2010«

Vsi kandidati¹⁵ se udeležijo bilateralnega sodelovanja, ki poteka s Češko vojno akademijo. Kandidati se skupaj s češkimi kolegi udeležijo vsako letne vaje Brezina, ki poteka na poligonu Viškov na Češkem. Namen vaje je, da kandidati Šole za častnike spoznajo taktično delovanje oklepnih vozil skupaj s pehoto. Vaja poteka dva dni, preostale dni pa potekajo športne aktivnosti in druženje. Na vaji imajo slovenski kandidati možnost, da se preizkusijo v vožnji tanka in bojnega vozila pehote, kar daje vaji poseben pečat. Problem vaje je samo razlika v taktičnem znanju kandidatov, saj so češki kandidati komaj drugi letnik akademije in le redki poznajo osnovne taktične postopke.

»Vaja Alpe 2010«

Vaja Alpe poteka v sklopu bilateralnega sodelovanja s Češko vojno akademijo. Tokrat pridejo kadeti in kadetinja (v nadaljevanju kadet) iz Češke v Slovenijo v Vojašnico Bohinjska bela. Vaja poteka dva dni, preostali dnevi so zapolnjeni z ogledi znamenitosti in športnimi aktivnostmi. Od slovenskih kandidatov, se vaje udeležijo samo ved pehota¹⁶. Vaja poteka na Soriški Planini, v vlogah poveljujočih pa so slovenski kandidati. Slovenski in češki kandidati so razdeljeni v dve skupini, vendar so med seboj pomešani. En vod izvaja pripravljen napad, medtem ko druga sekcija pripravi odločilno obrambo na Soriški Planini. Po vaji sledi dvodnevni pohod, dolg približno 20 km in zadnji dan rafting na Soči.

Preostala bilateralna sodelovanja

To leto¹⁷ sta izbrana kandidata odšla v Francijo in Španijo. Namen bilateralnega sodelovanja s Španijo¹⁸ je bil spoznavne narave, predvsem izmenjava izkušenj in prikaz načina njihovega dela. V Francijo sta se kandidata skupaj z načelnikom učne enote odpravila na vajo boj v naselju. Namen obeh bilateralnih vaj je pridobiti nove izkušnje in nova znanja, ki bodo kandidatom v prihodnosti koristila pri njihovem delu.

5.2.2.5 Zaključek specialistične faze

Specialistična faza se zaključi takrat, ko ima kandidat opravljene izpite iz vseh predmetov in izpolnjene preostale obveznosti. Po fazi je kandidat povišan v naddesetnika in do stažiranja odide na dopust, ki traja štiri tedne.

5.2.3 Stažiranje

Kandidati stažiranje izvedejo v enotah SV. Kandidati so pod mentorstvom poveljnikov vodov in rešujejo probleme vsakdanjega dela ter usposablajo vod. Tako mora kandidat izvesti tudi učno pripravo, ki mu jo določi mentor. Kandidat izvede in organizira tudi streljanje s pehotno oborožitvijo, če se ta aktivnost v tistem času izvaja v bataljonu. Prav tako prevzema vloge na terenskih usposabljanjih in vodi vso potrebno dokumentacijo. Oceno si kandidat pridobi z izvajanjem različnih aktivnosti, ki mu jih določi mentor. Ocena kandidata je opisna (opravil/ni opravil)

---

¹⁵ Razen pilotov

¹⁶ Velja za leto 2009/10

¹⁷ Podatek za leto 2010.

¹⁸ Vojaški Erasmus-Evropska varnostna politika

Ob končanju faze sledi tudi zagovor zaključne naloge, ki jo kandidati napišejo sami pri izbranem mentorju (MORS, 2008).

5.3 KONČANJE ŠOLE ZA ČASTNIKE

Kandidat konča ŠČ takrat, ko ima opravljene vse obveznosti in uspešno zagovarja zaključno nalogo. Na promociji, ki poteka pred Vojaški objekt kadetnica (VOK) so kandidati promovirani v čin poročnika. Z naslednjim dnem kandidat odide v enoto, v katero je bil z ukazom napoten. Kandidat mora tudi skozi šolanje opraviti pripravništvo (če je potrebno).

6 ROYAL MILITARY ACADEMY SANDHURST

6.1 ZGODOVINSKI ORIS

Royal Military Academy Sandhurst (RMAS) že od nekdaj velja kot vojaški center za usposabljanje novih častnikov Britanske vojske. Njegov nastanek sega daleč v leto 1947 in predstavlja nadaljevanje že prej ustanovljenih institucij Royal Military Academy (RMA) in Royal Military College (RMC). RMA je bila ustanovljena leta 1741 v Woolwich z namenom, da bi usposabljala kadete za artilerijo (Royal Artillery) in inženirstvo (Royal Engineers). Kasneje so pričeli še z usposabljanjem za častnike veziste (Royal Corps of Signals) in častnike za oklepne enote (Royal Tank Corps). RMA je uspešno delovala vse do začetka druge svetovne vojne leta 1939, ko je bil izvedena mobilizacija (British Army, 2010)

RMC je bil ustanovljen leta 1800. Že od samega začetka so se na RMC šolali bodoči štabni častniki. Leta 1812 v Sandhurstu zgradijo novo zgradbo, v katero se slušatelji kasneje tudi preselijo. V šoli se tako ne izvaja več samo štabno šolanje, temveč tudi šolanje bodočih častnikov. Leta 1912 sledi ponovno povečanje RMC (British Army, 2010)

Pred začetkom druge svetovne vojne Sandhurst postane center, imenovan Infantry Officer Cadet Training Unit, v katerem se usposablja 161 novih kadetov. Po letu 1942 Sandhurst služi izključno kot Royal Armoured Corps Training Unit OCTU. Po drugi svetovni vojni sledi reorganizacija tako RMA kot tudi Sandhursta, ki po novem šola bodoče častnike za celotno Britansko vojsko. Usposabljanje in izobraževanje traja dve leti kadeti se učijo tako vojaške kot akademske predmete.

Po ukinitvi služenja vojaškega roka 1960 so v MONS OCS usposabljali samo rezervne častnike do leta 1972, ko to funkcijo prevzame RMAS MONS OCS pa ukinejo. RMAS prevzame od MONS OCS šestmesečni tečaj in skrbi akademski del. Po letu 1980 je postalo razvidno, da v vojski ni bilo interesa za tri različne tečaje, ki so se do takrat izvajali. Zato so leta 1992 vse tri tečaje nadomestili z enotnim častniškim tečajem. Od takrat naprej se vsi kandidati, ne glede na spol, izobrazbo in državljanstvo, šolajo v častniškem tečaju (British Army, 2010).

6.2 RAZLIČNE MOŽNOSTI PRED USPOSABLJANJA ZA ŠTUDENTE

Preden se posameznik v Veliki Britaniji odloči, da bo postal častnik, mu Britanska vojska ponuja različne programe usposabljanja in spoznavanja vojske. V Sloveniji bi lahko ekvivalent iskali v vojaških taborih, ki jih organizira Slovenska vojska za študente različnih fakultet.

Študentski vojaški tabor (University Officer Training Corps)

Namen programa je, da posameznik spozna vojaški način življenja med samim študijem. Pridobi si različne voditeljske izkušnje in spozna pomembnost skupinskega dela. Kandidat spozna tudi osnovno vojaško opremo, se uči vožnje različnih vojaških vozil in načrtuje ter izvaja lažje taktične naloge. Posamezniki si nabirajo nove izkušnje tudi v različnih športih (potapljanje, plezanje, itd.), ki jim bodo kasneje v času vojaškega usposabljanja prišle prav. V Veliki Britaniji je 19 takšnih centrov, kjer izvajajo takšen program (British Army, 2010)

Rezervna sestava (Territorial Army)

Vojska ponuja študentom tudi drugo možnost spoznavanja z vojaškim poklicem. Med časom študija lahko bodoči kandidati postanejo del rezervne sestave vojske kot vojaki. Sistem je zelo podoben slovenskemu, saj tudi tukaj študentje prihajajo v vojašnice v popoldanskem času, najpogosteje pa ob vikendih. Na leto mora biti posameznik prisoten minimalno 19 dni v National Territorial Army unit ali 27 dni in regional Territorial Army unit. Za vse dni pa prejmejo tudi plačilo (British Army, 2010)

6.3 SELEKCIJA IN SELEKCIJSKI POSTOPEK

V Veliki Britaniji lahko postaneš častnik Britanske vojske na več različnih načinov. Zato se tudi selekcijski postopki v določenih delih nekoliko razlikujejo. Zaradi lažje preglednosti bom vsak selekcijski način opisal posebej.

Army Officer Selection Board (AOSB) je odbor, ki skrbi za izbor bodočih Britanskih častnikov že od leta 1949. Tako morajo vsi bodoči časniki uspešno opraviti selekcijo Main Board in seveda biti na koncu tudi izbrani.

6.3.1 Odbor fakultete za obrambo (welbeck board) in odbor za vojaške štipendije (army scholarship board)

Obe selekciji sta namenjeni 15-16 letnim posameznikom, ki so se odločili, da bi radi v naslednjih šestih do sedmih letih postali častniki Britanske vojske. Razlika med Welbeck board (WB) in Army scholarship board (ASB) jeta, da je WB namenjen tistim, ki želijo šolanje nadaljevati na Welbeck Defence 6th form College, medtem ko je ASB štipendija, ki jo dobijo posamezniki, če se odločijo za katerikoli drugo fakulteto, ki jo izbere vojska. Selekcija se odvija dvakrat na leto in sicer za WB spomladi in poleti ter za ASB spomladi in jeseni (British Army, 2010)

Za potrebe zaključne naloge bom opisal selekcijski postopek za primer WB¹⁹.

WB selekcijski postopek traja dva dni in se izvaja v centru Westbury. Takoj ob prihodu sledi pozdravni nagovor načelnika selekcijskega postopka in razdelitev v skupine po osem ljudi. Skupine so izbrane naključno in so mešane. Sestava skupine ni bistvena, saj v selekcijskem postopku kandidati ne tekmujejo med seboj. Pomembno je še dodati, da pri reševanju nalog kandidat nalogo vedno opravi, saj so sestavljene tako, da ocenjevalci z njihovo pomočjo ugotovijo, kako se kandidat znajde pod pritiskom, kakšne značajske lastnosti ima in ali je primeren, da postane bodoči častnik. Ocenjevalni odbor je sestavljen iz predsednika (brigadir), podpredsednika (polkovnik), predstavnika Welbeck College, zastopnika za selekcijo, poveljnika skupin in svetovalca (častnik ali upokojeni častnik učitelj) (British Army, 2010).

Prvi dan

Ko je skupina določena, vsak kandidat prejme majico s številko, ki jo nosi do konca selekcijskega postopka. Najprej kandidati odidejo v učilnico, kjer jih čaka test intelektualnih sposobnosti. Test je sestavljen iz naslednjih nalog:

- preverjanje bralnih sposobnosti
- reševanje računskih nalog
- reševanje praktičnih primerov

Celoten test traja 70 minut, kandidati pa se lahko na test tudi pripravijo, saj so primeri nalog objavljeni na spletu. Po testu sledi esej na določeno temo, kjer se preverja kandidatovo znanje angleškega jezika in pisno izražanje. Po eseju kandidati odidejo na poligon, kjer se zberejo nazaj v skupine, ki so bile določene že na začetku. Preverjanje se nadaljuje na ovirah (ovire zaupanja). Skupina prejme določeno nalogo²⁰, ki pa je omejena s časom. Vloge niso določene, saj ocenjevalci želijo videti kdo bo prevzel odgovornost, kdo se bo podredil timu, itd. Na takšen način mora skupina rešiti tri naloge. Sledijo individualni intervjuji s predsednikom in podpredsednikom. Intervju je neformalne narave, saj želijo od kandidata izvedeti kakšne so njegove želje za prihodnost, kakšno je njegovo razmišljanje, itd. Ob koncu dneva sledi še priprava na naslednji dan (British Army, 2010)

¹⁹ Postopka sta identično enaka.

²⁰ Primer: izdelat prehod iz desk ne da bi se dotaknil tal itd.

Drugi dan

Drugi dan kandidati pričnejo s pisanjem teoretičnega testa. Test je sestavljen kot taktična naloga, saj imajo pred seboj zemljevid, enoto, opremo in čas, v katerem morajo najti rešitev nastalega problema. Po eni uri pisanja načrta in odločitve se skupina, v katero je kandidat dodeljen, zbere skupaj v učilnici, kjer nato skupaj analizirajo problem in iščejo rešitve. Vendar preden skupaj rešijo problem, mora vsak kandidat predstaviti svojo rešitev preostalim kandidatom in jo tudi zagovarjati zakaj misli, da je najboljša. Med predstavitvijo mu ocenjevalec postavlja določena vprašanja²¹, na katera zahteva takojšen odgovor. S tem poskuša kandidata izpostaviti stresu in videti njegovo delovanje pod stresom. Prav tako ocenjevalca zanima, kako kandidat sprejema predloge drugih kandidatov in koliko je iznajdljiv. Sledi tek na 500m, dolžino pa mora kandidat preteči v čim krajšem času. Naslednja naloga, ki jo kandidati opravljajo, je ponovno premagovanje ovir zaupanja, vendar je za vsako nalogo določen en posameznik, ki je pri tej nalogi vodja skupine. Posameznik prejme vsa navodila za izvedbo naloge in čas, ki ga ima na voljo. Tako si mora kandidat izdelati zamisel jo predstaviti kandidatom in jo tudi izpeljat. Če naloge ne rešijo pravi čas, to ne pomeni negativne ocene, saj ocenjevalce predvsem zanima odziv in način vodenja. Zadnja preizkušnja, ki čaka vsakega kandidata, je premagovanje ovir (podobnih pehotnim oviram v Sloveniji), ki jih mora premagati čim več v treh minutah (British Army, 2010)

Po končanem selekcijskem postopku se sestane odbor, ki preuči vse pridobljene rezultate za vsakega posameznega kandidata. Predvsem jih zanima kako se je kandidat odzival skozi različne naloge in kako je fizično pripravljen. Tako izberejo kandidate, ki izpolnjujejo vse kriterije in imajo potencial, da bodo lahko v prihodnosti postali dobri častniki, ki bodo lahko vodili vojake v boju in miru. V primeru da je kandidat izbran, to pomeni, da bo po končani srednji šoli odšel na Welbeck College²² in po končani fakulteti naprej na RMAS (British Army, 2010)

6.3.2 Seznanitev s selekcijskim postopkom (aosb briefing)

Selekcijski postopek, ki je opisan v naslednjih poglavjih, je namenjen tistim študentom, ki so končali katerokoli fakulteto in so se odločili, da bi radi sedaj postali častniki Britanske vojske. Ta selekcijski postopek ne velja za študente, ki so naredili selekcijski postopek opisan v zgornjem poglavju.

AOSB Briefing je del selekcijskega postopka, kjer kandidati spoznajo selekcijski postopek in pridobijo mnenje, kakšne možnosti imajo za uspeh v selekcijskem postopku. Predselekcijski postopek poteka skozi celotno leto in se izvaja kadar je prijavljenih dovolj kandidatov. Postopek je enak za bodoče poklicne častnike in za rezervne častnike.

Prvi dan

Ob prihodu sledi pozdravni nagovor in seznanitev s selekcijskim postopkom. Sledi formiranje mešanih skupin po osem kandidatov in neformalna diskusija znotraj skupine, ki služi kot spoznavanje posameznikov, vpogled ocenjevalcu v splošno razgledanost kandidata ter kako se kandidat znajde znotraj skupine. Sledi odhod v učilnico in reševanje testa.

Test je sestavljen iz naslednjih nalog:

- preverjanje bralnih sposobnosti
- reševanje računskih nalog
- reševanje praktičnih primerov

---

²¹ Primer koliko časa bi hodili vojaki do točke A če je njihova hitrost 3km/h ali kako bi prenesel opremo od desetih vojakov do točke A če imaš na razpolago samo dva vojaka.

²² Letno sprejme okoli 185 študentov od tega jih 90% predstavlja tistih kateri so bili izbrani na opisanem selekcijskem postopku preostalih 10% pa predstavljajo študenti, ki si šolnino plačajo sami da lahko študirajo na fakulteti.

Celoten test traja 70 minut, kandidati pa se lahko na test tudi pripravijo, saj so primeri nalog objavljeni na spletu. Po končanem testu sledi teoretični test v obliki taktične naloge (glej WELBECK BOARD), ki ga nato skupaj z ocenjevalcem tudi rešijo (British Army, 2010)

Drugi dan

Kandidati s svojo skupino odidejo na ovire zaupanja, kjer nato izvajajo naloge. Namen je spoznavanje teh ovir in nabiranje izkušenj za Main Board in celoten čas jih ocenjevalci tudi ocenjujejo. Na koncu sledi še test gibalnih sposobnosti. Test je sestavljen iz več različnih vaj (koraki v stran 20m, premagovanje krajše proge z ovirami, itd.) Namen je, da kandidat doseže nivo²³ 10.2 za moške in 8.1 za ženske, kar je tudi minimalni standard za vstop na RMAS.

Ob koncu se sestane komisija, ki kandidate razvrsti v naslednje kategorije:

- Kategorija I. : pomeni, da je kandidat primeren in si pridobi povabilo na Main Board,
- Kategorija II.: kandidat je delno primeren vendar, mora nadgraditi določeno pomanjkljivost. Kandidat lahko pride na Main Board, vendar mu komisija predlaga prihod po določenem časovnem obdobju,
- Kategorija III.: Po mnenju komisije ima kandidat zelo malo možnosti, da uspe na Main Board, a lahko vseeno poizkusi,
- Kategorija IV.: po mnenju komisije je kandidat popolnoma neprimeren za nadaljevanje selekcijskega postopka, zato se Main Board ne more udeležiti.

(British Army, 2010)

6.3.2.1 Glavni selekcijski postopek (main board)

Ko kandidat uspešno zaključi AOSB Briefing, lahko nadaljuje s selekcijskim postopkom na Main Board. Izvaja se takrat, ko je prijavljenih dovolj kandidatov. Praviloma se izvaja med tednom in traja štiri dni. Selekcijski postopek je enak tako za bodoče častnike stalne sestave kot častnike rezervne sestave. Takoj ob prihodu sledi razdelitev v skupine po osem ljudi. Skupine so izbrane naključno in so mešane. Sestava skupine ni bistvena, saj v selekcijskem postopku kandidati ne tekmujejo med seboj. Pomembno je še dodati, da pri reševanju nalog, kandidat nalogo vedno opravi, saj so sestavljene tako, da ocenjevalci s njihovo pomočjo ugotovijo, kako se kandidat znajde pod pritiskom, kakšne značajske lastnosti ima in ali je primeren, da postane bodoči častnik. Ocenjevalni odbor je sestavljen iz predsednika (brigadir), dveh podpredsednikov (polkovnik), zastopnika za selekcijo, poveljnika skupin in svetovalca (častnik ali upokojeni častnik učitelj) (British Army, 2010).

Prvi dan

Še preden načelnik opravi svoj pozdravni nagovor, kandidate čaka preverjanje gibalnih sposobnosti. Test je enak tistemu na AOSB Briefing, vendar je še dodanih nekaj vaj (skleci, vesa vzgib). Če kandidat ne doseže minimalnega zahtevanega standarda, mora selekcijski postopek zapustiti takoj. Takoj zatem kandidati pišejo test, kjer se preverja splošno razgledanost kandidata, poznavanje vojaških tematik in poznavanje družbenega dogajanja (British Army, 2010)

Drugi dan

Skupina se ponovno zbere, saj imajo za nalogo, da izvedejo skupinsko razpravo, ki traja 40 minut. Ocenjevalec poda določeno temo, kandidati pa morajo na temo podati svoje mišljenje in ga znati tudi zagovarjati. Namen vaje je, da ocenjevalec ugotovi kako zna kandidat na katero koli tematiko podajati svoje mišljenje in odgovore. Sledijo trije različni intervjuji, ki jih izvedejo podpredsednik, zastopnik za selekcijo in svetovalec. Intervjuji so neformalni, vprašanja pa so pogosto povezana z kandidatovimi interesi, ambicijami, družino itd. Po kosilu sledi izvajanje nalog na različnih ovirah (ovire zaupanja). Skupina prejme določeno nalogo, ki pa je omejena s časom. Vloge niso določene, saj ocenjevalci želijo videti kdo bo

---

²³ Predstavlja seštevek točk, ki jih kandidat prejme za določeno nalogo.

prevzel odgovornost, kdo se bo podredil timu, itd. Ob koncu se skupine še pomerijo med seboj na istih vajah (British Army, 2010)

Tretji dan

Dan kandidati pričnejo s pisanjem teoretičnega testa. Ta test je sestavljen kot taktična naloga, saj imajo pred seboj zemljevid, enoto, opremo in čas, v katerem morajo najti rešitev nastalega problema. Po eni uri pisanja odločitve in načrta se skupina, v katero je kandidat dodeljen zbere skupaj v učilnici, kjer nato skupaj analizira problem in išče rešitve. Toda preden skupaj rešijo problem, mora vsak kandidat predstaviti svojo rešitev preostalim kandidatom in jo tudi zagovarjati, zakaj misli, da je najboljša. Med predstavitvijo mu ocenjevalec postavlja določena vprašanja, na katera zahteva takojšen odgovor. Naslednja naloga, ki jo kandidati opravljajo, je ponovno premagovanje ovir zaupanja. Za vsako nalogo je določen en posameznik, ki je pri tej nalogi vodja skupine. Posameznik prejme vsa navodila za izvedbo naloge in čas, ki ga ima na voljo. Tako si mora kandidat izdelati zamisel, jo predstaviti kandidatom in jo tudi izpeljati. Če naloge ne rešijo pravi čas, to ne pomeni negativne ocene, saj ocenjevalce predvsem zanima odziv in način vodenja. Naslednja preizkušnja, ki čaka vsakega kandidata, je premagovanje ovir (podobnih pehotnim oviram v Sloveniji), ki jih mora premagati čim več v treh minutah. Sledi kratek odmor in še zadnja preizkušnja dneva. Kandidat mora v petih minutah predstaviti eno izmed tem, ki jo je napisal v svojem življenjepisu. Tema mora biti čim bolj zanimivo in smiselno predstavljena. Ob koncu predstavitve skupina ali ocenjevalec postavi kandidatu še nekaj vprašanj na njegovo predstavitev. Na koncu sledi še večerja in druženje (British Army, 2010)

Četrti dan

Kandidati se ponovno zberejo v skupine in izvedejo še zadnjo nalogo selekcije. Naloga je enaka tisti, ki so jo že delali drugi dan in sicer premagovanje ovir zaupanja. Tokrat ekipe pri nalogah tekmujejo med seboj. Kandidati imajo tako še zadnjo možnost, da dokažejo svoje sposobnosti.

Takoj ko se selekcijski postopek konča, se sestane odbor, ki preuči vse pridobljene rezultate za vsakega posameznega kandidata. Predvsem jih zanima, kako se je kandidat odzival skozi različne naloge in kako je fizično pripravljen. Tako izberejo kandidate, ki izpolnjujejo vse kriterije in imajo potencial, da bodo lahko v prihodnosti postali dobri častniki, ki bodo lahko vodili vojake v boju in miru. Izbran kandidat lahko tako ob prvi možnosti tudi prične s šolanjem na RMAS (British Army, 2010)

6.4 PREDČASTNIŠKI TEČAJ (PRE ROYAL MILITARY ACADEMY SANDHURST COURSE)

Pre Royal Military Academy Sandhurst Course (PRMAS) se izvaja trikrat letno in služi kot dopolnilno usposabljanje za RMAS. Tega usposabljanja se ni potrebno udeležiti vsem bodočim kadetom RMAS ampak le tistim, ki jih je AOSB določil. Če AOSB komisija tokom selekcijskega postopka zazna, da je kandidat primeren vendar, bi zaradi določenih pomanjkljivosti kasneje lahko imel težave, ga pošlje najprej na PRMAS in šele nato, če je usposabljanje opravil uspešno na RMAS. Razlogi zakaj je kadet poslan, so lahko naslednji: pridobiti zaupanje v sebe, izboljšati ustno in pismeno izražanje, izboljšati motoriko telesa, itd. PRMAS se izvaja v Army School of Education (ASE) v Hampshire in traja 11 tednov. Študentje so razdeljeni v skupine do šestnajst ljudi. Program je prirejen tako, da lahko študent skozi usposabljanje svoje pomanjkljivosti, ki jih ima odpravlja in izboljšuje. Študentje so tokom usposabljanja cel čas opazovani in ocenjevani s strani njihovega nadrejenega. Ob koncu sledijo še različna preverjanja. Tako morajo kadeti najprej predstaviti določeno temo na katero ob koncu predstavitve prejmejo tudi različna vprašanja. Nato sledi pisanje dveh esejev in naloge iz bralnega razumevanja. Na koncu sledi še reševanje različnih računskih nalog. Študentje ob koncu prejmejo končne rezultate, ki so sestavljeni iz ocen sprotnega in končnega preverjanja. Če študent uspešno opravi PRMAS, lahko prične s šolanjem na RMAS (British Army, 2010)

6.5 SEZNANITEV Z ČASTNIŠKIM TEČAJEM (PRE-COMMISSIONING BRIEFING COURSE)

To je obvezen del vpisa na akademijo, ki se ga morajo udeležiti vsi bodoči kandidati RMAS. Traja od torka zvečer do četrтка popoldan. Tukaj se kandidate obvesti o zahtevah celotnega Častniškega tečaja (CC), da ti dobijo občutek za nadaljne izzive. Kdor želi, lahko spozna poveljujoče osebe in kandidate, ki so že v procesu šolanja. Ta del je namenjen urejanju administrativnih postopkov, vsak bodoči kandidat pa zadoži tudi svoje vojaške čevlje, da se nanje lahko navadi preden se začne Častniški tečaj. Od bodočih kandidatov se zahteva, da prinesejo naslednje dokumente, ki pričajo tudi o znanjih na določenih področjih:

- številka zavarovanja in zdravstvenega zavarovanja
- potni list
- vozniško dovoljenje
- kartico evropskega zdravstvenega zavarovanja (EHIC)
- licenco računalniškega znanja (ECDL)
- poročno listino (če je kandidat poročen)
- pogodba o zaposlitvi, ki jo kandidati dobijo po pošti in skupaj izpolnijo na PCCBC

Bodoči kandidati opravijo tudi celoten zdravniški test, ki je potreben za vpis na akademijo, in test fizične pripravljenosti. Vsak, ki pade na testu fizične pripravljenosti, je napoten na naslednje izvajanje PCCBC, da se lahko pripravi. S tem želijo na akademiji zmanjšati možnost poškodb med CC. Dejanska vpisna ceremonija (oath of allegiance) poteka na začetku CC, kjer kandidati podpišejo celotno dokumentacijo vezano na šolanje, ki je enako pomembna kot pogodba o zaposlitvi (British Army, 2010)

6.6 ČASTNIŠKI TEČAJ (COMMISSIONING COURSE)

Častniški tečaj, ki ga morajo opraviti bodoči častniki, traja 44 tednov. V enem letu se izvedejo tri generacije in sicer spomladanska, poletna in zimska generacija. Kandidat je določen v generacijo glede na to, kdaj je končal selekcijski postopek. Namen častniškega tečaja je ta, da se kadet skozi usposabljanje razvije v častnika, ki bo imel dovolj znanja in bo sposoben voditi svoje vojake tako v miru kot v vojni. Polovica kadetov, ki uspe priti na RMAS, prihaja iz državnih fakultet, medtem ko druga polovica iz zasebnih. V vsaki generaciji je v povprečju tudi 35 žensk. Ne glede na nadaljnjo kariero v 44 tednov dolgem usposabljanju vsak kadet prejme osnovna znanja, ki jih potrebuje bodoči pehotni častnik.

FAZA 1 (TERM 1)

Namen prve faze je, da si kadeti pridobijo osnovne vojaške veščine in znanja vojaka, kar jim omogoča preživetje na bojišču. Prva faza velja za najbolj zahtevno, saj morajo kadeti v kratkem času pridobiti mnogo znanj in veščin. Znanja, ki jih kadet prejme v prvi fazi, so naslednja: osnove vodenja in poveljevanja, taktika, kartografija, preživetje na bojišču, kvalificirati se s osebno oborožitvijo itd. Kandidati skozi usposabljanje spoznava pomembnost skupine in skupinskega dela. Po koncu petega tedna sledi prva preizkušnja "Passing Off The Square" test postrojitvenih pravil. Sledi prost vikend in priprave na najtežji fizični del v prvi fazi. Kadeti morajo namreč izvesti neprekinjen 36 urni pohod na območju Black Mountains. Na pohodu opravijo približno 80 km poti, na sebi pa imajo opremo težko 20kg. Večina časa do 14 tedna kadeti preživijo v učilnici, kjer se učijo različnih tematik. Ob koncu 14 tedna vse kadete čaka enotedenski teren Adventurous Training (AT). Med terenom kadeti spoznajo kako je potrebno organizirati in kako voditi AT, saj ga ob koncu druge faze tudi sami vodijo. Na terenu izvajajo tudi različne taktične postopke; od napada, obrambe itd. (British Army, 2010)

FAZA 2 (TERM 2)

V drugi fazi se kadeti preselijo v drugo zgradbo, kjer so jim za nadrejene določeni drugi podčastniki. V tej fazi je poudarek na vodenju, iniciativnosti in vlogi poročnika. Kadeti vedno več časa preživijo na akademskem krilu RMAS, kjer se učijo klasičnega spopada, mednarodnih odnosov in psihologije vodenja. Poleg tega imajo kadeti na urniku še vedno tudi zahtevne in težke terenske vaje. V tej fazi se kadeti morajo odločiti kateri enoti se bodo pridružili. V ta namen morajo svojo odločitev omejiti na dve želji. Kot trejo željo lahko dodajo letalsko enoto, ki ima stroge zdravstvene zahteve. Seleksijski intervjuji se začnejo v 12. tednu. Ob koncu druge faze večina kadetov ve, v katero enoto bodo napoteni po končanem šolanju. Ves čas druge faze se kadeti pripravljajo na AT, ki ga izvedejo ob koncu druge faze. V drugi fazi se kadeti udeležijo tudi različnih športnih aktivnosti, kot so plezanje, potapljanje, jadranje, smučanje, pohodništvo, treking, padalstvo itd. (British Army, 2010)

FAZA 3 (TERM 3)

Po vrnitvi iz AT kadete čaka le še zaključni del šolanja. V tretji fazi nadrejeni kadetom prepustijo večjo odgovornost. Kadeti se tako motivirajo sami, skrbijo za svojo fizično formo, organizirajo svoj čas, razne športne aktivnosti in dogodke, na katerih se zbira tudi denar. Na akademskem področju kadeti začnejo obravnavati različne tipe operacij, kot je npr.: ohranjanje miru, vsiljevanje miru itd. Tudi v tej fazi se kadeti urijo na čim bolj realističnih terenskih vajah, ki vključujejo ostro strelivo. V približno šestih mesecih po končanju šolanja, se vse nove poročnike pošlje na tečaj novih poročnikov, kjer se dodatno usposobijo za področje, ki so si ga izbrali. Zadnja faza se konča dokaj hektično, saj morajo kandidati vrniti opremo, zbrati vse svoje stvari in dele novih uniform ter se pripraviti za svetovno znano Sovereign's Parade (British Army, 2010).

6.7 KONČANJE ŠOLANJA

Ob koncu šolanja kadete čaka le še proslava, ki obeležuje konec napornega leta. Proslave se udeležijo družine in prijatelji kadetov, ki lahko spremljajo podelitev kraljičinega čina novim poročnikom britanske vojske. Najboljši trije kadeti so nagrajeni z medaljami, parada pa se slavnostno nadaljuje z uradnim kosilom in konča s spektakularnim častniškim plesom.

7 PRIMERJALNA ANALIZA IN ALTERNATIVNE REŠITVE

Sama naloga je sestavljena tako, da so pri obeh šolskih sistemih izpostavljeni določeni indikatorji, ki jih bom sedaj med seboj tudi primerjal. Vendar je potrebno takoj dodati, da zaradi omejenega dostopa do podatkov RMAS nisem mogel naredi popolne primerjave. Najprej bom naredil primerjavo med obramboslovjem vojaški modul in ŠČ nato pa še med ŠČ in RMAS.

Primerjava vojaškega modula in Šole za častnike

Vojaški modul se je pričel izvajati v šolskem letu 2005/06 in prva generacija teh študentov bo s šolanjem končala leta 2010 v 21. generaciji ŠČ. Ker ima modul tako kratko zgodovino, mu primanjkujejo evalvacijskih študij, na katere bo potrebno počakati še kar nekaj časa oz. generacij in kar bo pokazalo, kje so potrebne manjše temeljitejše reforme študija. Tudi ŠČ je nenehno v procesu preoblikovanja in spreminjanja, saj to od nje zahteva sam razvoj SV. Vendar je pri razvoju obeh vrst izobraževanj pomembno, da se ti s svojima razvojema dopolnjujeta in ne izključujeta. Modularni način študija je bil zasnovan z idejo, da študentom omogoči lažji prehod na ŠČ, skrajša čas šolanja in približa vojaški način življenja študentu že v začetku študija. Zamisel je po mojem mnenju dobro zasnovana, vendar do sedaj ni bila v popolnosti realizirana. Prvi odklon nastaja že pri predmetnikih. ŠČ namreč študentom prizna zgolj dva predmeta, ki so jih študenti opravljali na civilnem študiju; to sta vojaška zgodovina in NVS, kar seveda ni zamisel modula. Prav tako obstaja slaba povezljivost med predmeti. Tako sta na primer predmeta na vojaškem modulu Pehotni oborožitveni sistemi in Sodobni oborožitveni sistemi, ki nista povezljiva s predmetom Oborožitev in oprema pehote s poukom streljanja na ŠČ. Pa tudi predmet Taktika je na modulu v zelo malem obsegu primerljiva s Taktiko na ŠČ. Namreč Taktika na modulu bi morala sovpadati s vojaškima praksama tri in štiri, tako da bi po koncu študija študentje že morali poznati taktične postopke na ravni oddelka in iz prvih dveh praks individualne veščine vojaka. Prakse bi morale biti dostopne vsem fakultetam, ki bi ponujale modularni način študija. Vendar se tukaj takoj pojavi problem, saj ima FDV sistem študija 4+1, medtem ko večina preostalih fakultet 3+2²⁴. Tako nastane problem kako opraviti štiri prakse, če pa študij traja zgolj tri leta. Najlažja rešitev bi bila prehod modula iz 4+1 na sistem 3+2 pri tem, da bi se vojaška praksa ena in dva opravljali skupaj v prvem letniku študija, tretja praksa v drugem letniku in četrta praksa v tretjem letniku.

Naslednji problem, ki se pojavlja v sami povezavi med modulom in ŠČ so štipendije. Štipendije študentje prejmejo šele v četrtem letniku študija po opravljeni selekciji za štipendijo, ki pa zajema zgolj nekaj vrst preverjan iz gibalnih sposobnosti in ne zajema preverjanja drugih sposobnosti. Kar preprosto pomeni to da jo lahko dobi vsak, ki je zgolj dobro fizično pripravljen in ima boljši učni uspeh. Rešitev bi bila, da bi štipendijo pridobili le tisti, ki bi opravili selekcijo za ŠČ in pokazali dobre dosežke na vojaški praksi ena in dva. Prav tako bi morale biti število štipendij omejeno oz. bi jih moralo biti toliko kolikor se predvideva novih častnikov v naslednjih letih.

Primerjava Šole za častnike in Royal Military Academy Sandhurst

Sama zgodovina RMAS je veliko daljša, kar ji daje prednost, saj se je lahko sistem šolanja do danes velikokrat spreminjal in doživljal mnogo evalvacij, ki so vodile v različne reforme. Te reforme so doprinesle, da danes jedro sistema ostaja isto oz. standardizirano, spreminjajo se le deli, kar narekujejo spremenjene varnostne situacije v svetu in doma. Zgodovina ŠČ je seveda veliko krajša, vendar je tudi v ŠČ skozi generacije prihajalo do sprememb in prenov. Ena izmed velikih sprememb v 21. generaciji je bil prenos specializacije pehote pod okrilje

---

²⁴ Način študija 4+1 pomeni da dodiplomski del študija traja štiri leta in podiplomski eno leto. Pri 3+2 pa dodiplomski študij traja tri leta in podiplomski dve. Vendar imata študenta po končanem dodiplomskem ali podiplomskem študiju priznано enako stopnjo izobrazbe.

ŠČ. V prejšnjih generacijah se je namreč specializacija pehote izvajala v enotah SV, kar ni prineslo zelenih rezultatov.

Naslednja razlika med sistemoma nastaja tudi pri selekcijskem postopku. Seleksijski postopek RMAS je zasnovan tako, da pri kandidatih išče predvsem voditeljske sposobnosti in daje manjši poudarek na fizično obremenitev tokom selekcijskega postopka. To se vidi predvsem pri dveh nalogah in sicer pri ovirah zaupanja in taktični nalogi. Pri prvi se dokaj hitro pokažejo voditeljske sposobnosti, pri drugi pa kandidatova reakcija pod stresom, njegova predstavitev zamisli preostali skupini in prilagodljivost posameznika. Kar je še zanimivo je to, da v primeru, da se kandidat že pred vpisom na fakulteto odloči, da bi rad svojo karierno pot po fakulteti nadaljeval v vojski kot častnik ima možnost, da selekcijo opravi že pred vpisom na fakulteto in si tako zagotovi štipendijo in mesto na RMAS. Lahko pa selekcijo uspešno opravi tudi kasneje in si prav tako zagotovi mesto na RMAS. Na seleksijski postopek za ŠČ se lahko prijavi vsak, ki ima ustrezno zahtevano minimalno stopnjo izobrazbe. Kandidati so na selekciji razvrščeni glede na skupine, znotraj katere potem tekmujejo. Vendar prvo mesto znotraj skupine kandidatu ne zagotavlja mesta na ŠČ, saj so kandidati na koncu izbrani s strani GŠSV. Rešitev, ki jo vidim, je ta, da bi študenti modulov, preden bi pridobili štipendijo, opravili selekcijo za ŠČ, ki bi jim zagotovila mesto na ŠČ in štipendijo. Predvidenih pa bi moralo ostati še nekaj mest za tiste, ki so že zaposleni v SV kot vojaki in zunanje, ki bi prav tako morali narediti celoten seleksijski postopek za ŠČ. V tem primeru bi moral biti seleksijski postopek zasnovan popolnoma drugače. Dobre primere bi lahko iskali ravno v RMAS.

Programa sta po dolžini trajanja približno enako dolga in sicer eno leto. Prav tako so primerljive določene vsebine kot npr: daljši pohod, postrojiteljska pravila, različna terenska usposabljanja z različnimi tematikami, teoretična predavanja itd. Razlike med programoma so naslednje. Veščine in znanja vojaka slovenski kandidati osvojijo že v sklopu TVSU, ki se izvaja pred vstopom na ŠČ, medtem ko na RMAS kadeti veščine vojaka osvojijo v prvi fazi šolanja. Na RMAS kandidati vodijo in organizirajo AT in tako dobijo vpogled, kako bodo po šoli tudi sami organizirali takšen teren s vojaki. V ŠČ kandidati terena ne organizirajo, ampak vodijo eno izmed streljanj. Treba je še dodati, da kadete po koncu šolanja na RMAS čaka še dodatno usposabljanje in sicer glede na to, v katero enoto so napoteni. RMAS namreč vsem kadetom poda le osnovna znanja pehotnega častnika. V slovenskem primeru kandidati že naslednji dan po končani častniški šoli odidejo v enoto, kjer prevzamejo dolžnosti poveljnikov voda.

Razlika med sistemoma je tudi ta, da kadeti ob koncu druge faze vedo, v katero enoto bodo razporejeni ob koncu šolanja. Prednost je tudi v tem, da podajo svojo željo kje bi radi nadaljevali karierno pot. V primeru ŠČ kandidati to informacijo izvejo en do dva dni pred koncem in na razporeditev nimajo vpliva.

Ob analizi slovenskega vojaškega šolskega sistema sem ugotovil kar nekaj pomanjklivosti in veliko dobrih primerov. Nekaj rešitev sem že podal med samo primerjalno analizo sedaj pa bom še podal preostale rešitve ugotovljenih problemov. V primeru uveljavitve modula bi bilo potrebno prenesti določene predmete iz splošne faze v predmetnik študija na fakulteti. Tako bi lahko skrajšali čas splošne faze in podaljšali čas specialistične faze. V času specialistične faze bi lahko kandidati izvedli tudi usposabljanje na vojaških taborih na katerih bi lahko preizkusili svoje znanje in pridobili določene izkušnje. S to vrsto usposabljanja sovpada izkušnja oziroma znanje, ki ga sedaj kandidati na ŠČ ne prejmejo v celoti. To so znanja iz vodenja celotne dokumentacije, ki je potrebna za izvedbo terena ali drugih aktivnosti (razni logistični zahtevki itd.). Večji poudarek tokom šolanja bi moral biti na sprotne preverjanju znanja (v obliki kolokvija). Tu predvsem mislim na predmet Oborožitev in oprema pehote s poukom streljanja, kjer bi po vsaki seznanitvi z orožjem sledilo preverjanje le tega. Izpostavil bi še nekaj primerov dobrih praks na ŠČ. Ti so: izdaja povelja na maketi, reševanje problemov pri predmetu Pravo za častnike in Vojaška psihologija itd.

8 ZAKLJUČEK

Dileme na kakšen način izšolati bodoče častnike, se pojavljajo pri domala vseh vojskah. Ravno zato se vojaški šolski sistemi spreminjajo in dopolnjujejo glede na trenutne varnostne razmere in izzive. Tudi SV ni izjema in če bo želela uspešno delovati bo morala velik del svoje pozornosti nameniti ravno šolskemu sistemu. Odgovor na različne spremembe in željo po izboljšanju izobraževanja, bi lahko iskali v vojaškemu modularnemu sistemu, ki se je leta 2005 začel izvajati na FDV smer Politologija-obramboslovje v sodelovanju s SV. Tudi Šola za častnike je z letošnjim letom naredila korak naprej, predvsem pa se velike spremembe obetajo za 22. generacijo, ki bo šolanje pričela leta 2011. Če se vrnemo nazaj na modularni sistem študija lahko rečemo, da je način študija dobro zastavljen, čeprav ima še vedno veliko sistemskih in drugih pomanjkljivosti. Ob analizi drugih šolskih sistemov, kaj hitro ugotovimo, kar nekaj dobrih sistemskih rešitev, ki bi jih bilo zelo lahko prenesti v Slovenijo, vendar to zaradi specifik vojaške organizacije ni mogoče narediti. Kar lahko naredimo je le, da skozi analizo tujega vojaškega šolskega sistema in lastnega ugotovimo dobre in slabe prakse. Tako dobre prakse poizkušamo prenesti, slabe pa vzamemo v poduk in jih pri svojem šolskem sistemu skušamo odpraviti.

Vojaški šolski sistem v Sloveniji mora zaradi specifik²⁵ ostati pri zamisli kot je modularni sistem, vendar je tega potrebno še dodobra dopolniti in izboljšati. Ključ za preživetje modularnega sistema vidim v razširjenosti le-tega še na preostale fakultete²⁶, ki posredujejo znanja ključna za delovanje in razvoj SV. Tako bomo dosegli pomembno vez med civilnim in vojaškim okoljem, saj bodo posamezniki zaradi civilne diplome, ki jo bodo imeli, lažje prehajali v druge organizacije. Vojska bo tako pridobivala kadre, ki že imajo različna specialistična znanja, njena naloga bo ta znanja nadgradit z vojaškimi in pripraviti posameznike za delovanje v vojaški organizaciji.

Vsaka nova generacija častnikov oblikuje SV in zaradi pomembne vloge, ki jo ima častniški kader v vojski bo potrebno čim hitreje najti najprimernejšo rešitev za odpravo dilem, ki se pojavljajo v današnjem vojaškem šolstvu. Zato bo potrebno pri vsaki novi generaciji ugotoviti kje so tiste pomanjkljivosti in težave, da jih bomo lahko uspešno odpravili v naslednji generaciji.

Po mojem mnenju bo tako šolstvo v prihodnosti tisti ključni obrambni podsistem, ki bo vojski kot organizaciji omogočil, da se bo razvijala v sodobno profesionalno vojsko, pripravljeno na vse izzive v vedno bolj spreminjajočem se varnostnem okolju tako doma kot v tujini.

---

²⁵ Število šolanih častnikov na leto, finančni vidik itd.

²⁶ Fakultete: Fakulteta za elektrotehniko, računalništvo in informatiko, Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo, Fakulteta za kemijo in kemijsko tehnologijo, Fakulteta za logistiko, Fakulteta za matematiko in fiziko, Fakulteta za strojništvo, Fakulteta za pomorstvo in promet, Medicinska fakulteta.

LITERATURA

Bebler, Anton. Dvajset let obramboslovja na slovenskem. V Razvoj obramboslovne misli, ur. Marjan Malešič, 70–76, Ljubljana, 1996. FDV.

Fakulteta za družbene vede. Predmetnik na FDV študijska smer Politologija – Obramboslovje vojaški modul (UN) 2009. Dostopno prek: http://courses.fdvinfo.net/uploadi/editor/1126720092_Obramboslovje.pdf (26. april 2009).

Fakulteta za družbene vede. Predmetnik na FDV študijska smer Politologija – Obramboslovje vojaški modul (UN).2010. Dostopno preko: <https://prijava.fdv.uni-lj.si/javno/predmeti.asp> (26. april 2010).

Jelušič, Ljubica in Viktor Krajnc. Izobraževanje slovenskih častnikov. Pripravljenost na nove naloge in možnosti za ustanovitev vojaških modulov na slovenskih univerzah. V Razvoj visokega šolstva v Sloveniji: zbornik referatov na posvetu, Ljubljana, 27. novembra 2001, ur. Branko Stanovnik, 155–161. Ljubljana, 2001. Slovenska akademija znanosti in umetnosti.

Kotnik, Igor. Raznolikost izobraževanja vojaških častnikov. V Znanje za trajnostni razvoj: zbornik povzetkov referatov 27. mednarodne konference o razvoju organizacijskih znanosti, Slovenija, Portorož, 19. –21. marec 2008, ur. Rajkovič Vladislav, 1126–1140. Kranj 2008. Moderna organizacija.

Malešič, Marjan. Obramboslovje med preteklostjo in prihodnostjo. V Razvoj obramboslovne misli, ur. Marjan Malešič, 9–12. Ljubljana 1996 FDV.

Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo. Razpis Univerze v Ljubljani za študijsko leto 2008–09. 2008. Dostopno prek: http://www.vpis.unilj.si/vpis/razpis/razpis_20_09_ul.pdf (10. maj 2009).

Plemenitaš Fuchs, Natalija. 2009. Intervju z avtorjem. Ljubljana, 19. avgust.

VIRI

British Army Website. Training and Education. Dostopno prek: http://www.army.mod.uk/training_education/training/17057.aspx (10. maj 2010)

Ministrstvo za obrambo Republike Slovenije. Program temeljnega vojaško strokovnega usposabljanja. 2007. Interno gradivo.

Ministrstvo za obrambo Republike Slovenije. Učni program Šole za častnike Slovenske vojske. 2008. Interno gradivo.

Poveljstvo za doktrino, razvoj, izobraževanje in usposabljanje. Učni načrt-2. faza temeljnega vojaško strokovnega usposabljanja za kandidatke in kandidate za častnike. 2007. Interno gradivo.

Poveljstvo za doktrino, razvoj, izobraževanje in usposabljanje. Temeljnega vojaško strokovnega usposabljanja Vojaška praksa – II. TVSU 1. Faza – častniki. 2009. Interno gradivo.

Slovenska vojska portal Postanivojak.si. Javni razpis za napotitev 21. generacije v Šolo za častnike. 2009. Dostopno prek: <http://www.postanivojak.si> (10. junij 2009).

SEZNAM SLIK IN TABEL

Tabela 1: Predmetnik na FDV študijska smer Politologija – Obramboslovje vojaški modul (UN)	5
Tabela 2: Predmetnik v splošni fazi na Šoli za častnike	12
Tabela 3: Predmetnik v specialistični fazi za rod pehota (VED 31101) na Šoli za častnike	17

SEZNAM UPORABLJENIH KRATIC

ASE	Army School of education
AT	Adventurous Training
ASB	Army scholarship board
FSPN	Fakulteti za sociologijo politične vede in novinarstvo
GŠŠV	General štab Slovenske vojske
JRM	Javni red in mir
MORS	Ministerstvo za obrambo Republike aslovenije
NVS	Nacionalno varnostni sistem
OCS	Officer candidate school
PDRIU	Poveljstvo za doktrino izobraževanje in usposabljanje
RMA	Royal military academy
RMC	Royal Military College
RMAS	Royal military academy Sandhurst
SLO DS	Študij splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite
SV	Slovenska vojska
TVSU	Temeljno vojaško strokovno usposabljanje
VOK	Vojaški kadet kadetnica
VP	Vojaška praksa
VGM	Vojašnica Generala Maistra Maribor
WB	Welbeck Board

SLOVAR TUJIH IZRAZOV

Army School of Education
Adventurous Training
Army scholarship board
Officer candidate school
Royal Military Academy
Royal Military College
Royal Military Academy Sandhurst
Welbeck Board

Vojaška šola za izobraževanje
Adrenalinski teren
Odbor za vojaške štipendije
Častniška šola
Kraljeva vojaška akademija
Kraljeva vojaška fakulteta
Kraljeva vojaška akademija
Odbor fakultete za obrambo

IZJAVA O AVTORSTVU

V skladu s SOP – ŠČ02/004 za oblikovanje zaključne naloge kandidatov in slušateljev Šole za častnike, številka 804-200/2009-1, z dne 2.4.2009, spodaj podpisani Aleš Obreht, rojen 06.05.1986 v Mariboru, izjavljam, da sem avtor zaključne naloge z naslovom: Šolanje kandidatov za častnike -primerjalna analiza.

Aleš Obreht